

2 KORIN

Mi iya Pol siya nu Maesedonia hir nwowa mi siya ta yokwowa ha wɔnkikin iikamim naingwo tɔbmiiyim om komii Korin hiranim simiiramɔn. Mi iya Taitas siya om Korin hir haiburgigin mi siya ha nɔtkin nu Masedonia tiririn Pol siiram mi siya om Korin hiranim iikamim kimidiniya siir ini boinmimauuu. Mi yokwowa yipiki Pol siya wɔnkiya biya ti iikam imiiram, sima saiir mwainim mi simiir nhirim simiir siyu bibiyeyim ina yɔtkiigigiyim. Mi simiir nhirim hiniina bi naingwokim Pol siya Adi Komii siir miyan inkamkin. Nɔngaka. Mi Pol siya hiriinan kigin mi siya ta yokwowa ha wɔnkin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wa nwoki aingwowim siya aposel inkam kɔngikɔngin. Mi iripi hiriinan siya Korin hiranim iikamim simiirin umir haingiriyi haiginam wara mi boinki iki Biyan Inkam Komii siir isid nhirim yipikim paeprikab nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim iikamim naingwo tɔbmiiyim nu Judia hiranim yipiki umir digworaekwo karamae nwowim simiiram. friig.

¹ Kara Polkin, kara Jisis Kraiss siir aposel inkamkin mi Kara siir yai imiir boinourwokai haiginuwi. Biyarin Adi Komii krɔmiir Wanin siya kariir nimbinaamar naingwokin aposel inkam nwowam siir mai aiir miriyam. Mi ta yokwowa kara mi krɔmiir nomiyau ieya Timoti krɔrar wɔnkika kimiiramɔn. Mi tariinanin saeya wi kimiiram nɔti iikamim Adi Komii siir pugana

saiirɪm, warɪ om Korin hir nwowɪm. Mi iikamɪm yɪpɪkɪ Adi Komii siirɪm, ɪkɪ hɪnda tɪnda nwowɪm mi Grik nu haɪmii haɪmii nhɪrɪm sɪmiir hiranim yɪm ɪriipɪ hɪriinan. ² Kara ha naingwowi Adi Komiiyɪn krɪmiir Adɪn mi krɪmiir Biyan Inkam Komii ɪkɪn Jisis Krai kɪmiirɪn wɪ sowanii hauuwi naingwobumbu mi ɪriipa nongwomamair ae.

Pol siya Adi Komii siirɪn mɪnsi boɪn wadɪekikɪn siirɪn siya whɪnkɪnsiis haigɪniugɪn

³ Krɪma Adi Komii siir ɪnɪg ɪir hainan prapraski, krɪmiir Biyan Inkam Komiiyɪn Jisis Krai siir Adɪn. Krɪma ɪna nɪnoknɪnkɪnɪm, siya krɪmiir Adgɪn yɪpɪkɪ, krɪmiirsi naingwokwonanaeyɪn, siir bwamkɪ bwamkɪn. Mi krɪmiir kwoɪn ɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam hikɪm krɪmiir nɪmbiniyɪm sɪmiirsi. ⁴ Siya krɪmiir kwoɪn ɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwikɪn hikɪm krɪmiir nɪmbiniyɪm sɪmiirsi warar. Mi hɪriinankɪ niuwi mi nɪm krɪma wɪ ɪkɪ iikam nhɪrɪm sɪm nikɪ whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪm mi wɪ sɪmiir nwokɪ ɪsiimauuwɪm hɪka sɪmiir nɪmbiniya saiirsi. Mi krɪma sɪmiirɪn wa whɪnkɪnsiis haigɪniui, tɪ dimɪn taemɪnɪm Adi Komii siya whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪm krɪmiir. ⁵ Yɪm tɪ dimɪnɪm sɪmiir bwamkɪbwamɪn yɪo hɪnɪngɪn, dimɪn bibiyɪe whɪekakɪm wɪ krɪmiir nɪmbini, krɪmiir kɪmpɪpisu haigɪniuwam ta biya sɪma tɪra Krai siir sɪma kɪmpɪpisu haigɪniuwa saiir hɪriinan. Mi tɪ hɪriinan siyɪu kaimwowɪn tɪkɪ hikpai hikpaiyɪm nɪtɪm krɪmiirɪn wɪ sɪma kɪmpɪpisu haigɪniuwi. Mi tɪ hɪriinan siyɪu kaimwowɪn Krai siya wɪ krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwi, tɪ dimɪn taemɪnɪm Krai siir wokmai haigɪniuwa mi krɪma wɪ iikam nhɪrɪm sɪmiir wara

nwoki wokmai haiginiuwim. ⁶ Iikamim dimin biye Timoti kririir tirkim. Dimusi rani, krira kimiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugo kimiirin mi sima ini kimiirar mi whinkinsiis haiginiu mi kimiirar mi wokmai haiginiu ta saiir ninokninkinim hinin, Adi Komii siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi mi mhoiyya siya wi kimiirar mi anmaiwarkainaei. Mi inkamin dimin biye kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima kinsiis haiginiuwi kwoin miyikak nwowim. Dimusi rani, mhoiyya hikpai hikpaiyim nimbiniii mi kiriirin ha kimbipisu haiginiuwi mi kira ta saiirsiiyin wa kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis haiginiuwi, ta biyya siya whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan. ⁷ Nikrira iikam kimiirin ina ninokninkinim. Fiya hikpai hikpaigi nimbiniiyim kimiir kimbipisu haiginiuwam, ti hikim kima ini kriraka mi inkim haiyim. Krira ina ninokninkino, Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, kimiir wokmai haiginiuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis haiginiuwa, kririir wokmai haiginiuwam saiir hiriinan.

⁸ Mi nikrira hiriinanar naingwowi, wim kima ti hikpai hikpaiyim kririir nimbiniiyim nu komii Esia hir, kima simiirin bidiyar mi inokninkinim. Hikpai hikpaiyim kririir nimbiniiyim hindara nankin iduduraraowi mi ini kririir kirie aiir haiburim mi krira pariiparii pi naowim. ⁹ Krira hiriyyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iyya ti dimin taemin hiriinanam kririir nimbiniiyim mi krira pi hiriyyar naingwowi, krira wi dig nwo rani,

kririirin sima whinkinsiis haiginiugin ta saiir ninokninkinim Adi Komiiyin yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowin siya siyaargin kririir whinkinsiis haiginiuwiyin. ¹⁰ Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwun ti dimin biye biyeyim kririir nimbiniyim simiirsi warar mi hiriinan saiirsika, krira paninsi yaosi. Mhoiya siya kririirin wa swoki whinkinsiis haiginiuwi. Krira hiriyyar naingwowi, mhoiya siya wi kririirar swoki whinkinsiis haiginiuwi mi wi kririirar mi kigiraowi. ¹¹ Ta kima whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan, ta kima kwis boinkiya Adi Komii siiram kririir whinkinsiis haiginiuwam, kima wi hiriinan tir. Mi mhoiya iikam nhirim sima hiriinan wakaei Adi Komii siya dimin taeminim kima kwisboinim siiram, kririir whinkinsiis haiginiuwam, siya simiir bidi wakaeyin mi sima wi siir inig iir hainanprapraskii mi wi hinina boinkii, siya wadiek. friig.

Pol siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi siya om Korin hiriir bi namkin

¹² Nikrira ti dimin imiiram in ini maigimaigar mi okiyo kririir kwoinin kririirin hinina boinkin, tiki miyim ti krira mriiyokiyokiyim iki omom omomim sim mi kimiir waraur, yim wadie kanaigim, Adi Komii siir naeyuun siyar bidi whinkinsiis haiginiuwun kririirin. Kririir siyu iirsiyar ti krira tirin biya iikamim simiir whwonkam ida, yim tiriiginim yim kaimwokinar bidi ywowim. Mi ti nuin siir tiran siyuim ti iikam ima ninokninkiniyin yo kririir bi whinkinsiis haiginiugin ti dimin taeminim simiir tiramin. Nngaka Adi Komii sasaargin kririir whinkinsiis

haiginiuwun ti dimin taemin imiir tirim. Krira ti siyu iir napko iya krira iikamim nuanim kimaka waraur nwowa mi krira iikam kimaka ti hiriinan siyu iir asi mi apkripkaigo mi krira ta saiiram mairgimairga prasae bi kinko. ¹³ Mi ti yayim ti kara winkyim kimiiram ta yokwo aiir simiir yaimwokiyaimwowim yim aowa nwo rani. Mi yim kimiiram minam winkikim kima sibgu inokninkinim wari yayim kara winkyim kimiiram mi wari kimar mwaini simairgim. Kara ha naingwowi, kima ti dimin taemin imiirin ina sibgu inokninkinim. Mi tariinanin kima ini inkam krimiirarar niki inokninkinsasaeyim mi an kara ha naingwowi, mhoiia kima krimiir siyu iirin wi hainngi sibgu inokninkini. ¹⁴ Mi taka iya Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya swoki iti mi krimiirin siya swoki anmaiwarkainaei mi krira wi mairgimairga kimaka nwowi, ta kima nwowa Kraisaika, saiir hiriinan. Mi kima wi mairgimairga krimiiram nwowi yipiki aposel inkamim yipiki kimiir boinmimauuim ta yai kibe aiir mi kimiir whinkinsiin haiginiuwim, ta yayia saiir yaimwokiyaimwo imiir.

¹⁵ Kara hiriyyar naingwokin kima kariiram wari mairgimairga prasae kin tani. Mi kara biyyin pi hinina boini, kara kimiiram wa niti kimiir kignakiiyam mi kara wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, idipidip mairgimairga kima nwowam. ¹⁶ Mi iya kara kimiir kignakiiyam naingwowi, kara nam in nu haimii Masedonia hiriir mi mhoiia nu haimii Masedonia hir haiburgigi mi kara wa swoki iti kimiiramar mi kima wari kariir nwoki whinkinsiis haiginiuwim

mi kariirin wa nwoki ikropkiyim nu haimii Judia hiriir mi kara kimiirin wi idipidip asi kigi. ¹⁷ Mi kima hiriyar naingwowi ta iya kara nimbina kimiir kignakiyam kara nonkwowa mi tari kara ti dimin taeminim simiir bi sibgu aingwo omokin mi kariir kwoinin hiriinansi swoki kisina haigigin, ha? Mi kima hiriyar naingwowi, an kara ini ti nuin siir inkam biyienan ywowin yipiki ti hiriinan boinkiyin, ihi, kara wa niti mi kariir kwoinin kara hiriinan tiram naingwo rani, yi ini ningakinngar ywowiskiyin! ¹⁸ Adi Komii siir hiriinan, yio siya inokinokin yai mwowar boinanaeikin. Mi an kara iriipi hiriinan inokinokin yaimwo imiirarar mi boinikin. Mi kara kimiirin ha bi boinkin kara wi kapi niti mi iya kariir kwoinin ha naingwowi, kara wi nit rani. Kara kimiirin wi hiriinan boin tani ningaka. ¹⁹ Sailas, Timoti mi karar, krima inokinokin kimiirin Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraiss, siirar boinmimauugin. Kima ina ninokninkinim Kraiss siya dimin sim whir bi swoki imbin miminkin siya tiramin. Mi ta siya boinkiya mi mhoiya siir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Ningaka. Diminin siya boinim simaargin. ²⁰ Mi ti hiriinan tirim mi ti nimbinpai nimbinpaiyim yipiki Adi Komii siya boinkiyim yim ini kaimwokina hiriinanar mi imbiyamim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir inig iir hainan prapas boinkikim, kiriir yaiya ya yai Kaimwo aeyarga. ²¹ Adi Komii sasaargin yipikin krimiir whiekakar whinkinsiis haiginuwiyin, Kraiss saika nwirua nwowam. ²² Krimiirin Adi Komii siyar nimbingin siyamar mi siir naeyuin siirin siyar mi haigi haiginu krimiir kwoinain mi ti dimin

sim hiriinanin kr̄imiirin siyar mi hauu kr̄imiir n̄isiimauuwam hin̄in, mhoīiya siya wi kr̄imiir hauuwi dimin taeminim.

²³ Mi kara ti digworaekwowim simiir n̄iksisāei, Adi Komii siya kariir kwoin iirin ina ninokn̄inkin̄in mi ti siirin wi siyar ninokn̄inkin haigin̄iuwi. Mi kara ti dimin taemin imiirin kaimwovar boinkii. Kara biyin om Korin warauran iikamim kimiir bi nini k̄ignikim, nu hāimii Masedonia tirankin kara bi nitkin. Dimusi rani, kara iikam kimiirin io nwowim pi boriisopi wim wi yaimwo whwonkamim n̄igi n̄iga pi nwowisi. ²⁴ Kr̄ima kimiirin ti hiriinan bi boinkim, kr̄ima kimiirin ti digworaekwowim Adi Komii siirin kima naingwo tibmii k̄inim simiir warar n̄inkin k̄igirkaki. N̄ingaka kr̄ima ta saiirin ina ninokn̄inkinim kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmiiya ya ini ywowa. Mi nim kr̄ima, kimaka minam mirii, mārgimārga kimiir nwowaigin̄iuwim mi kirie nwowim. Iriig.

2

¹ Mi ta hiriinan saiirsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi. ² Mi kara kimiir kwoin iir kiyopsibgi haigin̄iuwi io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi n̄inga tiri, mārgimārga kara nwowamin? N̄ingaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haigin̄iuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki inok̄inok kariir nwowaigin̄iuwiyim mārgimārga. N̄ingaka. ³ Kara iikam kimiir nini k̄ignakiyim pi boriisopi an wi mārgimārga karamae kima

pi nwowaiḡin̄uwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiḡin̄u kripkai, hiriinan maḡḡimaḡḡar nwo kripkaiyim. Mi ta yokwowa kara w̄nkiya biya iikam kimiiram, kara kimiirin m̄n boinkikin digworaekwowim maḡḡimaḡḡa nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara h̄riiyar naingwowi, iya kara maḡḡimaḡḡa mi owiyim mi w̄m kima iriipi hiriinan, ini maḡḡimaḡḡar mi owim. ⁴ Mi iya kara yokwo kimiiram w̄nin, kariir kwoin̄in miyik̄ miyik̄nan bi nwo kikin. Mi iya kara ta yokwowa kimiiram w̄nkiya kara hindara nou w̄nkikin. Kara m̄nsi naingwoȳmyokikin, war̄i dim̄in biyeyim kimiir kwoin̄au waraur nwo kaiyim kimiirin w̄i sim̄ pi n̄piyaokiisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi w̄nboinkikin hik̄ kimiir hauuam. N̄ngaka kara kimiiram̄in m̄nsi w̄nboinkikin kima kara naingwokwowiya kimiiram saiir n̄nokn̄nk̄inim. Iriig.

Pol siya m̄n boink̄in om Korin h̄ran iikam̄in sima ti inkam̄in ȳpiki dim̄in biȳe tir̄in siir swoki ik̄unam.

⁵ Mi inkam̄in ȳpiki dim̄in taem̄in biȳe tir̄in, siya w̄i kwoin̄ whwokwoka nwowam̄in w̄i kariirara kipi nwo haiḡin̄u. Mi siya w̄i iikam̄ hoingak kwoin̄ whwokwoka nwowam̄in w̄i kimiir warar tim̄i ohaiḡin̄u. Mi kara ti inkam̄in igao yai siir dim̄in biyeyim simiir wara boin̄ tani. ⁶ Mi dim̄in taem̄inim iikam̄ kima tir̄im siir, ti dim̄in biyeyim siya tir̄im simiirsi, yim̄ bidi digiyim. ⁷ Mi tariinan̄in iikam̄ kima w̄i siir dim̄in biyeyim siya tir̄im simiir simiira kipi naingwokwonanaei, yim̄ bidi digiyim mi bidi haiyoprindiȳumiigiyim.

Mi kɩma siirin yai miyik imiirarar boinmimauu mi siirin sibgu siiboboɩɩu haigɩɩu mi ti dimin taemin hiriinanɩm yɩm wi siir kiyopsibgi haigɩɩu rani, siir kwoinɩn biye siya nwowiguskiyamɩn nɩngaka. ⁸ Mi hiriinankɩɩuwi mi kara kimiirin pi igao yai hinɩna boinkii, kɩma siirin hinɩna diisimauu, kɩma siiram naingwokwonanaei mi siirsi mi aingwoyimyoki. ⁹ Kariir kwoin komiirin hinɩna naingwowi, kɩma kariir yai airamɩn ina sibgu wakaeyoknam mi ta hiriinan sairsika kara ta yokwowa kimiiram asi wɩnkikɩn. ¹⁰ Iikam kɩma ti dimin taemin biyeyɩm ti inkam nwɩruan siyasiyar tirɩm kimiir simiirsi kipi naingwo. Kɩma siir dimin biye imiir haiyoprimdiyumiigi mi an kara iripi hiriinan wi siir dimin biye imiirar mi haiyoprimdiyumiigi. Mi ti dimin taemin bibiyeyɩm hiriirar nwokripkaii mi mhoiia simiirin kara haiyoprimdiyumiigi mi kara wi hinɩna tiri, Krai siir whwonkam idan, kara kimiirin wi wadieki wadieyar whinkinsiis haigɩɩuwi. ¹¹ Mi kɩma iikamɩm simiir dimin bibiyeyɩm simiir haiyoprimdiyumiigi. Krimiirin wi Setan siya pi nipiyaokiisi mi wi siya pi mi iksisaeisi, ti inkamɩn yipikɩn kɩma nwowɩn io. Ihi, kɩma bidiyar yɩnoknɩnkɩnɩm miya Setan siya tiram naingwowa. Iriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamae nwowɩn

¹² Biya kara nama biigi biɩ om Troasa hiriir, Krai siir yai kibi kibi imiir boinmimauuam biyin kimidiniya Biyan Inkam Komii siyar yamkwokin mi hirɩn siyar inɩ diriraerarkwokɩn simiir kwoin

imiir'in. Mi sima yayim yipiki kara boinmimauuim simiiram asi naingwokim simiir wakaeyam. ¹³ Mi kara naingwoyimiyok prasae bi kinkin. Dimusi rani, kara krimiir nomiyauin Taitas siiram nwo-nanaekin. Mi siya bi nitkin kariir kigniyim. Mi kara iikamim yipiki hapairanim simiir'in hinin asi boingigin kima ha dwoki. Mi kara om Troas hir ha haiburgigin mi kimidiniya nu haimii Masedonia hiriir yam. Iriig.

Aposel kam imiir'in Adi Komii siya whinkinsiis haiginuugin Setan siir nikwowaisiyam.

¹⁴ Hindie wit, nimbi Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekii. Dimusi rani, krīma ini Jisis Kraiis siir aowa ywowim mi ini saikar yamimasuwim mi krimiir'in wi siyar whinkinsiis haiginuwi kirie nwowamin. Ti nuan dimin biyie biyieyim simiirsi. Adi Komii siya krimiir'in minam nikiunakin Kraiis siir yai kibiya sair boinmimauuim hinda tinda. Mi ta yai kibiya ya ini piuii miyiknan ywowa omom omomim saeya bidi yinyokigiya. ¹⁵ Nim krīma ini piuii miyiknan ywowim, iikamim yipiki Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar ninyokigi ti iikamim yipiki biyie nwowim mi whaowaeki ikim. Mi hiriinan tiri krīma mi krimiir miyiyim yim wi Adi Komii siir hirankar haiyiskii. ¹⁶ Mi ti iikamim yipiki whaowaeniskiyim yim wi paeni omin siirar nasae oyokiyokikaeyami krīma mi krimiir yai aeya ya ini piuii biyenan whaknan ywowa mi simiir'in wi saeya tiri mi sima wa naokaonami. Mi yim ti iikam nhirim yipiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hiriir yar nwoyokiyokikaeyamam, krīma mi krimiir yai

ikim yim ini diminin sibgu whakiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi simiirin wi siyar tirki, wadie sibgu owamin. Yipiki inkamkin ti hiriinan diminin siir sibgu tiri? Inkam nwirmin nwirmin kara-maeyairga. Nningaka. ¹⁷ Mi iikam whiekakim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim sima simiir piu ara boinmimauuwi yim sima hinda umir haiyamar naingwowi mi ta miya krīma miriia, nim krīma hiriinan bi tirikim. Krimiir kwoinim yim wadiekim mi nim krīma Kraisiir yai kibi aiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krimiirin Adi Komii siya nimbingim mi krimiirin siya nikropkikin ta sairam. Mi krīma mi Kraisiir siya krīma ini iripar yamasuim mi krimiir kwoinim ini kwoin whiruar ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiirar kigin, krīma siir yai aiir boinmimauuim. Iriig.

3

Nim krīma siyu winin siir miyan inkamkim

¹ Ti dimin taeminim krīma winkiyim kimiiram simiir tir mi kimiir kwoinim wa nwoki aingwowim krīma krimiir inig imiirar hainanaei mi kima wa nwoki aingwowim hinin, nim krīma wadiekim, aniya? Mi wim kima hiriyar naingwowi, nim krīma ini iki kam nhirim yipiki kimiir hauugiyim yokwo iki iikam nhirim om whiranim simiiram, ini simiir hiriinan ywowim kimiir boinkiyam hinin, yim sima iikam wadiekim? Mi wim kima hiriyar mi aingwowi, nim krīma ini hiriyar mi aingwowim kima yokwo krimiiram winkiyim mi iki iikam nhirim yim wa nwoki aingwowim nim krīma inkam wadiekim, aniya? Nningaka.

Krɪma yokwo kwɪr haiyɪm pɪ boriisopi. ² Mɪ wɪm kɪmarɪn ɪni ta yokwo hɪriinana ɪni saiir hɪriinan ywowɪm, ta krɪmiiram wɪnkiya. Mɪ iikamɪm sima kigi mɪ sima wa nɪnoknɪnkɪnki krɪmiir mɪiyɪm mɪi wadiɛkɪm. Mɪ nɪm krɪma bɪdɪnanar nɪnoknɪnkɪnkɪm hɪnɪn, ta yaiya ya yaimwo aeyairga. ³ Wɪm kɪma ɪni ta yokwo hɪriinana ɪni saiir hɪriinan ywowɪm. Wɪm kɪma ɪni yokwowa Jisis Kraiski si wɪnkiya ɪni saiir hɪriinan ywowɪm. Kariirɪn siya nɪmbingikɪn mɪ ta yokwowa siya hauugika. Mɪ an kara ha namɪn mɪ kɪmidiniya kɪmiir ɪni hauugig. Siya tɪdiyɪni bɪ wɪnkikɪn. Nɪngaka. Siya Adi Komii siir naeyɪuɪn saika wɪnkikɪn yɪpikɪn ɪnokɪnokin omwai hɪriiyar waiyayokiyokɪiyɪn. Siya siiya bwaeyan siir idwo bɪ wɪnkikɪn. Nɪngaka. Siya kɪmiir kwoɪnau wɪnkikɪn.

⁴ Mɪ nɪ krɪra pɪ hɪnɪna boɪnkii, nɪ krɪriir mɪiyo wadiɛko. Dimusi rani, krɪra hɪriiyar nɪnoknɪnkɪni, krɪriirɪn Adi Komii krɪmiir Wanɪn siyar nɪmbingiko tɪ dimɪn taemɪn hɪriinanɪm simiir tɪram. Krais siya krɪriirɪn siir kɪriɛ aeyar whɪnkɪnsiis haigɪnɪugɪn yɪpiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mɪ krɪra hɪriinan asi naɪngowwi, ta yaiya krɪra boɪnkiya kɪmiir, ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. ⁵ Mɪ krɪra hɪriiyar naɪngowwi, ta mɪiya krɪriir kɪriɛ ara pɪimɪriigɪswo, wɪ dɪg di ywowi mɪ krɪra wɪ hɪnɪn di mɪ boɪni, krɪra wɪ dɪgar nwowi. Dimusi rani, krɪriirɪn kɪriɛ Adi Komii siya hauugɪn mɪ krɪra mɪi aiir mɪriiyɪm dɪg asi nwowi. ⁶ Mɪ iya Adi Komii siya krɪriir nɪmbina ɪki iikam nhɪrɪm simiir boɪnmɪmauwam, siyɪu wɪnɪn siir yai kɪbi aiir

boinmimauuwam, kririirin siya siyar whinkinsiis haiginuugin ta mi aiir miriyamin. Mi ti siyu winin siir yaiya ya yokwoni bi winka, ya Adi Komii siir naeyuin siya haigimauuga iikami kwoin. Mi ti siyu komii komiyyim bidi bidiniya Adi Komii siyar hauugiyim, yim inokinokin iikamim simiir dimin biye imiir nsiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyuin inokinokin iikam imiirin siyar nikpitmai haiginuwi, sima sibgu oyokiyokikaeyamim inokinokin Adi Komii saika.

⁷ Mi ti siyu komiyyin siir yaiyim Adi Komii siya winkyim siya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses siirar yuyakiya mi siir whwonkam in wara yuyakiyin. Mi mhoiia ti diminin paenan niuyan ina prikiraraokiyin mi mhoiyan ini hindara kigugu iguskiyin. Mi ti diminin paenan niuyan Moses siir whwonkam hirin pranae pranae bi niuyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu kigsibwinkim. Ti dimin taeminim siyu komii siirim, iikam imiirin simar naokao haiginuwi, sima Adi Komii siir dimin miyyik miyyikim paenan niuyaiyim simaka nitkim. ⁸ Mi nim krima iikam imiirin Adi Komii siir naeyuin siir yai imiir boinmimauuwi. Mi ti digworaekwowim krimiirin maigimaigra komiigak simar nwowaiginuwi mi krima mouni hanin asi siinkaowi yim ini Moses siya winim siyu komii siir yaiyim biyanim ini simiir haiburim. ⁹ Adi Komii siya ti siyu komiyyin Moses siir hauugin. Yio iikamim simiir dimin biye imiir nsiimauugin

mi simiirin hariinan warar mi isiimauugin, sama wi iripa nwo rani, Adi Komii saikan, inokinokin. Mi ti siyiu komii siir miyim yim kaimwowaigim, bimbiuwi rani. Mi ti kitibmii boin wina sair miyim yim min nimbingim iikamim sama Adi Komii siir whwonkam ida dimin wharki kimbu karam nwowim. Mi hariinanki nuwi mi ta miya ya ini siyiu komii siir mi aiir haibura kougi kouwin ini saeya ywowa. ¹⁰ Moses siir miyim mi siyiu komii ikin, yo wadieki wadie owaigo. Mi ti dimin whiso, kirie aka mi siir diminin paenan niuyaei ikin yo bidi digiyo mi bidi mi prikiyam. Mi ini biyeki biye ywokiyo. Mi Adi Komii siir naeyuin siir miya ya tariinanin ini komigi komii ywowa. Saeya ina mriiya mi saeya wi prikiyam tani. ¹¹ Mi miya yipiki wi hariiyar nwoyokiyokikaeyami ya dimin miyikin paenan niuyaeiyin siir kirie komigaka. Mi miya yipiki wi ii priei nwo kamae nwowi ya wi sapi prikiyami.

¹² Krima ta sairin ina ninokninkinim, tiki yai kibiyim yim wi hariiyar nwoyokiyokikaeyami mi krima siir dimin miyikin paenan niuyaiyin siiram nwowi, siya nitim. Mi krima siir yaisim kwir swoki haigiprakai rani. Krima simiirin wa boinmimauwi mi iikamim sama wi nwoki inokninkinim simiirin. ¹³ Krima Moses siya tirim simiir tir tani. Dimusi rani, yo siya bidi yinokninkinin siyiu komii siir kirie aiirin saeya digii. Mi siya siir whwonkam iirin yuisni asi nitimwanugin. Mi Isrel simiir iikamim sama Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niuyan siir whwonkam iir niuyan siya prikiraraoki mi ha digiguskii, wi sama pi kigisi. ¹⁴ Mi ti Moses

siya higrinuuin siir whwonkamın yuisni mi Isrel simiir iikamım sima hinina bi ninokninkinkim, Adi Komii siya simiir kwoin imiirin wi wadieyar nwowi. Tariigina ya ini yuisnan ywowa simiir kwoin iir higrinuam. Mi tariinanin Isrel simiir iikamım sima iripa haingiriyu owi mi sima Moses siir yayım simiir mwaini mi simiir kwoinım wi sibgu naingwo omok rani, Krais siir dimin taemin imiiramın sima tira saiir hiriinan. Yi ini yuisnan ywowa ini simiir kwoin imiirar niki higrinukripkaiyım. Mi iya iikamım Krais siir yai aiiir wakaeyım mi sima ha naingwo tibmiiyım simiiram, yım ini yuisim yipiki simiir kwoin imiir niki higrinuum mi simiirin Adi Komii siya swoki haiyım ini simiir hiriinan ywowım. Mi siya simiir ina kabitnouwidnankaigiyım. ¹⁵ Mi biya hirankar nityokiyokiyın mi ini tariinanar yadigniyın. Mi iya iikam sima Moses siir yai imiir mwainiyım diminin yuisnanın simiir kwoin iir higrinuuin. Dimusi rani, sima Krais siir dimin taemin imiir bi ninokninkinkim. ¹⁶ Mi iikamım simiir mhi kwoinım kisina haigi mi sima Biyan Inkam Komii Krais siiram naingwo tibmii kani, yım ini ti iikamım Adi Komii siya kibwaembwae haigiyım yuisim yipiki simiir niki higrinuum ninokninkin karamae sima nwowam mi simiirin wi siya nitkaigaigi. Mi sima wa nwoki inokninkinım, ti dimin taeminım sima tirim simiir hiriinan. Tiriiginin yo ini Mosesni niki tirin ini hiriinan ywowin. Mi iya siya Adi Komii siir omaka saiir namiyım mi ta yuisa siir mwo hir nwowa yapa hakaigingigi. ¹⁷ Mi ti Biyan Inkam Komii siir yaiya ya Adi Komii siir

naeyiu ieyairgin. Mi iya siya iikamim simiir kwoinawu nwokaiiyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyiu komiiyin mi dimin biyie aka sowiir aowa sima nwowa wi siyar nonkwo iuguskii mi sima wi rirmiiya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi boini hiniinin, sima dimin whirki bi kimbugim. ¹⁸ Krima whiekakar in opnainan ywowim, aknainan Biyan Inkam Komii siir dimin kibiyin paenau niuyaiyin iki iikamim paenan simiir niuya haiginuwikin. Mi krimiir whwonkamim higriniu karamae nwowi mi sima wa kigninokninkini Biyan Inkam Komii siir naeyiun ini krimakar nwowin. Mi krimiir kwoinim siyar kisisana haigiyokiyokii siir hiriinan kinar nwowim. friig.

4

Aposel kamim sima paenan niuyanan boinmimauugim

¹ Adi Komii krimiir Wanin sasaingin krimiirsi naingwoyimyokin mi krimiirin siyar mi imbingin siir mai aiir miriyyim siir siyiu komii winin iikamim simiir boinmimauuwim. Mi hiriinanki nuwi mi krma wi digiumii siir kipi haimriiyiu mi wi ta miya saiir miriisi kipi nidad. ² Krimiir digiun ti mai bibiyeyim simiirin digiumii bidi haimriiyugigin. Mi ti iikamim yipiki inokinokin ti mai imiirin hindara namprio miriyyim, yim wi simiirar swoki kiyopsibgi haiginuwikim. Mi nim krma niksisaie mai bi miriigim mi krma Adi Komii siir yai aiir bi mi ikwowaisiigim mi saiirin yaeya bi mi kisina boinmimauuwikim. Nngaka. Krma yaimwokiyaimwo aiirar

boinmimauuwikim Adi Komii siir whwonkam idan. Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim inokinokin pa ninokninkinkii, krima yaimwo aiirar boinmimauuwi. ³ Mi ti mai kibi kibiyim yipiki krima boinmimauuwiyim iikamim simiir, sima sibgu wakaeyokna karamae nwowi mi yim ti sima omin paeya namiyin siir namanim mi sima wi sibgu inokninkin tani. ⁴ Yim sima ta yai kibieya saiiram bi naingwo tibmii kinikim. Dimusi rani, yiu biyeyin ti nuin siir tiranin Setan nikuwiyin simiir kwoinim siya nitkii ikouwi mi sima ti dimin taemin imiirin paninsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paninsi mi aingwo tibmii kinsi. Simiir kwoinim Setan siya kiyipsibgi haiginuwi mi sima ti dimin iirin paninsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paninsi mi aingwo tibmisi simiir kwoinim siya kiyipsimsibgi mi sima paninsi sibgu inokninkinsi Kraisi siir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim yim Kraisi siir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir nisiimauuwim hinin, Adi Komii siya paningin mi yipikin Adi Komiinan siyar swoki owin. ⁵ Krira kimiirin, krira krirar bi priinaingwo boinkin mi kima wi kririir inig iirin wa hainan tani ningaka. Krira inokinokin kimiir boinmimauuwiyim krira hiriyar boinikim Jisis Kraisi siya Biyan Inkam Komiigin. Mi nikrira kimiir miyan inkamko krira kimiir whinkinsiis haiginuwikim siir sibgu inokninkinim. ⁶ Adi Komii siya biigi biyarin ti hinina boinkikin, niya diminin paenanin wa mi iuyaei. Mi ya ta yaiya krimiir kwoinawu bidi kwirii idwokaiya. Krima Adi Komii siir kirieya saiir bidi kigim paeni hanin Jisis

Krais siir whwonkam iir niuya. Mi ta kirieya, ta krɪma ninoknɪnkɪna ya ini paeni hanɪn krɪmiirar niuya.

⁷ Ya ini wadieki wadie ywowa, ini dimɪnin nibnau krɪma haigiyyɪn umɪr komii sainiyɪn. Krɪma nonkwowam mi krɪma haiyaprɪrɪram mi ta Yai Wɪn Kɪbiya Jisis Krais siira ya ini hɪriinan ywowa mi nɪm krɪma ini ti nibɪm ini simiir hɪriinan ywowɪm iikam nɪngam. Mi ti dimɪnin siya haigiyyɪn krɪmiir kwoɪnau, yɔ iikamɪm simiir nɪsiimauugɪm, dimɪn kɪbiyyɪm krɪma tirɪm simiir. Yɪm ti dimɪn hɪriinanɪm simiir bwamɪm yɪm krɪmiir tir nwo rani. Nɪngaka. Takɪ kirieya Adi Komii siir hɪrankɪ nitka, krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam mi taka kirieya ini kirie nɪrɪm simiir haiburɪm. ⁸ Mi hɪnda tɪnda dimɪn bibiyeyɪm pa niti krɪmiir hauuwam kɪmbɪpɪsu mi sima krɪmiir bi nikwowaisiigɪm. Krɪma ninoknɪnkɪn tani, ti dimɪn hɪriinanɪm sima dimuam niti, krɪmiir hauuwamɪn kɪmpɪpɪsu mi krɪma ti dimɪn taemɪnɪm krɪma tirɪm simiir bi nonkwo iguskikɪm. Nɪngaka. ⁹ Iikam whiekakɪm krɪmiir sau omom nwowɪm mi yɔ Adi Komii siya krɪmiir bi swokɪ haibur mɪmɪnkɪn. Iikam nɪrɪm krɪmiir bɪdiyar mi ipɪmpar akaigai aowɪm mi krɪma bi naokɪm. Nɪngaka. ¹⁰ Mi iɪnokɪnɔkɪn krɪmiir pɪuɪm hankak simiir simiirar nwoninaei biya kam bibiyeyɪm sima nɪpɪmpara Jisisni mi siir pɪua hankak hankak ha nwowaigɪniywa saiir hɪriinan. Mi iya iikam sima ti hanɪm kariir pɪu tir nwowɪm simiir kɪgɪm mi sima ɪna yɪnoknɪnkɪkiyyɪm, Jisis Krais siya ini krɪmakar nwowɪn mi krɪmiirɪn siyar whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪ mi iya inkamki krɪmiir nɪpɪmpariyyɪm mi krɪma

panɛnsi yaosi, krɛma pi hɛriinanar mi owi. ¹¹ Mi ta iya krɛma ti nu iirar niki owa, iikamɛm sɛma krɛmiiramar kaokɛm, krɛmiir nisomsom aowam. Dimusi rani, krɛma Jisis Krais siir mi aiir miriigin. Mi ti dimɛn bibiyeyim krɛmiiram nɛtiyim mi ta hɛriinan saiirsika ti iikamɛm sɛma pa ninoknɛnkɛkii, Jisis Krais siya ini krɛmakar nwowin mi krɛmiirin siyar whɛnkɛnsiis haiginuwi mi krɛma hɛriinan asi nwowi. ¹² Mi inkamɛm krɛmiir nɛpɛmpariyim mi krɛma pariiparii wa pi yaowin. Mi ti dimɛn taemɛnim ti krɛma tirim, kɛmiir whɛnkɛnsiis haiginuwim mi kɛma wi Adi Komii saika nwoyokiyokiigaeyami, inokɛinokɛn mi kɛma wi ta yaiya wi saiiramar naingwo tibmii kripkaii.

¹³ Mi bidi bidiniyarɛn inkam nwɛrɛn Adi Komii siir yai imiir wɛnkiyɛn yokwo Samni, siya hinɛna wɛnboɛnkikɛn, kara Adi Komii siiram naingwo tibmii kɛngɛn mi kara inokɛinokɛn siirin iki iikam nhɛrim simiir boɛnmɛmauwuwikɛn. Mi hɛriinankɛ niuwi mi tari ti inkamɛn hɛriinan boɛnkikɛn. Dimusi rani, kɛma Adi Komii siiramɛn siir hɛriinan naingwo tibmii kɛni. Mi krɛma iriipi hɛriinan inokɛinokɛn iikam imiirin Adi Komii siirar mi boɛnmɛmauwuwikɛm. ¹⁴ Krɛma ti dimɛn taemɛnim iki iikam nhɛrim simiir boɛnmɛmauwuwikɛm. Dimusi rani, krɛma hɛriiyar ninoknɛnkɛni, Adi Komiiyɛn yɛpikɛn Biyan Inkam Komiiyɛn Jisis siir hidnɛnsiin idwowin mi mhoiyya siya wi krɛmiir mi hidnɛnsiin idwowi. Mi krɛma wi Jisis saikar nwowi mi krɛmiirin wi siyar nanmaiwarkainaei mi krɛma wi siir whwonkam ida kingiin namwoiui. ¹⁵ Mi dimɛn bibiyeyim, aposel kamɛm krɛmiir nɛmbimbɛiniyim, yim tiriiginim yim kɛmiir whɛnkɛnsiis haiginugim. Dimusi rani, krɛmiir

yai ñmiirsika. Mi Adi Komii siir naingwobumbu ñni hinda tinda yamkiya. Mi iikamim ta saiiram naingwo tibmii kñni mi sima Adi Komii siir boin wadiekii mi wi siir inig iir hainan prapraskii, ti dimin taeminim siya tirim simiirsi. Iriig.

Yim ti digworaekwowim yim dimin komii rani. Dimusi rani, krima wi mhoiya haii.

¹⁶ Krira wi maingimainga nwo karam nwo rani, ti dimin taeminim Adi Komii siya iikam krimiir hidninsiin idwowi mi krima whiekakarin wi siir inig iir hainan prapraskii. Mi inokinokin krimiir piim yim wa naonami mi inokinokin Adi Komii siya wi krimiir kwoin iirar whinkinsiis haiginuwi wadie nwowamin. ¹⁷ Mi ti dimin taeminim ti hik krimiir hauu haiginuwim yim dimin komii rani, yim ii priei bi nwowikim. Mi krimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi, Adi Komii siir dimin miyik miyikim yipiki hiriyar nwoyokiyokikaeyamiyim inokinok simiir haiyamin ñni iki digworaekwo nhirim simiir haiburim. ¹⁸ Mi hiriinanki nuwi, krima krimiir kwoin komiyyin wi ti dimin taeminim krimiir nhwokar kigiyim wi simiiram kipi naingwo. Nningaka. Krima dimin taeminim krima kig karam nwowiyim, Adi Komii siya hauuwi krimiir mhoiya, simiiram daingwo mi simiiram dwokwokin. Mi ti dimin taeminim ti krima kigiyim, tariinan, yim wa niti mi wa swoki digi mi dimin taeminim yipiki krima kig karamae nwowiyim yim wi hiriyar nwoyokiyokikaeyami inokinokin. Iriig.

5

Dimin taeminim aposel kamim sima tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiugim

¹ Krīma hiriīyar ninokninkini, mhoiīya ta krīmiir nuan pīu biyēya ya wī sapi naowi mī wipi whiī mī ya wa namkii. Yim ini omakam hindara nini kaigriniū whwonkai sasaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mī iīya krīma naowi, krīma ina ninokninkinim, krīmiir pīu kibiya yipiki wī hiriīyar nwoyokiyokiīkaeyami, saiirīn wī Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi mī krīma wī hiriīyar nwoyokiyokiī kaeyami siir om hirin. Yim ti digworaekwowim yim ini omaka miyika Adi Komii krīmiir Wanin siya mīrii okwowa siir om hir krīmiiram, krīma nwowam ini saiir hiriinan ywowa. ² Mī tariinanin krīmiir kwoin komiiyin ini warī omin kouwanin siir waraur nitamar naingwown, ti pīu win kibiyim yipiki wī Adi Komii siya hauwi krīmiir mī krīma wī simiirar nini onii. ³ Mī hiriinankiniūwi tiriiginin hiriinan tirkiswo mī krīma wī kwoinbudara di ywowi mī hiriirīn pīu karamae di yapninopkai nami. Niingaka. ⁴ Krīmiir kwoin komiiyin ini ti pīu winim yipiki wī krīma haii Adi Komii siir hiranki, ini simiir haiyamar hiugimkripim. Mī ta pīu biyēya ta hindara nwosisaeya, ta krīma nwowa ti nu iir ya inokinokin hik krīmiir swoki hauunanaei. Mī krīma pī boriisopi ta pīua kwoinbudara nwowiya saiir nwowim krīma hininam naingwowi, Adi Komii siya pīu win kibiya saiir nii kinirkai haiginiuwim. Mī krīma ta pīua naonanaeiya ta pīua nao karamae nwowiya saika ninowanam tiri. ⁵ Yio Adi Komii sasairgin yipiki ti pīu win

imiir diriraerarim kr̄imiiram, kr̄ima haiyam. Mi ta h̄iriinan saiirsika. Dimusi rani, ti dim̄in īiirsika. Siya siir naeyīuin kr̄imiir b̄idi hauugiyin mi kr̄ima wa nwoki sibgu inokn̄ink̄inim h̄iniin, kr̄ima ti dim̄in taemin imiirin wa haii ti siya n̄imbinim kr̄imiiram.

6 Mi ti h̄iriinan saiirsika kr̄ima ina n̄inokn̄ink̄inim, ti dim̄in taeminim Adi Komii siya diriraerarim, siya w̄i kr̄imiir hauuwi mi īinok̄inok̄in kr̄ima w̄i k̄ir̄ie h̄iriyyar nwok̄r̄ipk̄aii ir̄ipa nongwomamāir aeyam. Kr̄ima ina n̄inokn̄ink̄inim, ta īiya kr̄ima ta p̄iu aiirar niki owim, kr̄ima Adi Komii saika niki orani, siir om īiir. 7 Kr̄ima ti dim̄inim Adi Komii siya diriraerarim kr̄imiiram kr̄ima simiir niki k̄ig rani. Mi n̄im kr̄ima b̄idiyar ȳinokn̄ink̄inim kr̄ima simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi Komii siya bi n̄iks̄isaeik̄in siya yaimwo ara bōinik̄in. 8 Kara kimiirin kaimwower bōink̄ii, kr̄ima naosi naingwo idid rani. N̄ingaka. Kr̄ima ta nu t̄iran p̄iua saiir haiburgigam t̄iri. Mi kr̄ima w̄i Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii w̄i saika niki owim siir om h̄ir. Ȳio t̄iriiginin ini ti kr̄imiir p̄iu aeya nwowa ti nu īiir ini siir haiburin. 9 Mi ta p̄iua ta nu īiir kr̄imar mi owa kr̄ima saiirar mi owi mi kr̄ima kr̄imiir p̄iu k̄ibiya Adi Komii siir omana saiirar mi owi, ya ti h̄iriinana ya dim̄in komii rani. Kr̄ima biyyin minam tiki aingwo, dim̄inin Adi Komii siya naingwowerim kr̄ima naingwo tibmii k̄inam mi kr̄ima t̄iram, simiir t̄iram daingwo. 10 Kara t̄iriiginim kimiiram bōink̄ik̄im. Dimusi rani, mhoīiya kr̄ima w̄i Krai siir whwonkam ida nokwowi mi w̄i siyar h̄idi kr̄imiirin, dim̄in taeminim kr̄ima t̄irim simiirsiyin.

Iya krɪma tɪ pɔuɪm tɪ nu iiranɪm sɪmiirar niki okripkai mi siya wi krɪmar tirɪm wi sɪmiirar swoki hɪdi. Siya dimɪn wadie nasi tiri, iyɛ? Wi dimɪn biyɛ tiri krɪmiirin, krɪma tirɪm sɪmiirsiyin. Iriig.

Aposel kamɪm sɪma iikam imiirin mɪnsi whɪnkɪnsiis haigɪniugin sɪma Adi Komii saika nongwomamair aeyim

¹¹ Mi iya krɪma Adi Komii siirsi nidida saiir ninoknɪnkɪnim krɪma mɪni hanɪn asi mɪriigɪm sɪmiir kwoin imiir kiyaiyam mi sɪma sɪmiir nwoki wakaeyoknam. Dimusi rani, krɪma ina ninoknɪnkɪnim, mhoiɪya siya krɪmiirin wi dimɪn taeminɪm krɪma tirɪm wi sɪmiirsi hɪdi. Adi Komii siya krɪmiir kwoin imiirin ina ninoknɪnkɪnin. Mi an kara ha naingwowi, iikam kimiir kwoinɪm hinɪna daingwo, an kara siyɪu miyɪk iirar napikin. Mi tɪ dimɪn taemin hiriinanɪm sɪmiirin kara whɪnkɪnsiis haigɪniugin, ta Adi Komii siya mi aingwowa saiir hiriinan. ¹² Krɪma kimiirin hinɪna tir tani, kɪma hinɪna swoki boinam, krɪma wadiekɪm, krɪma tɪ dimɪn taeminɪm kimiir boinmauwamɪn minam naingwokɪm, kɪma wa nwoki inoknɪnkɪnim, krɪmiir siyɪu panɪngɪn. Mi mhoiɪya kɪma iikam imiir boini, yɪpiki tɪ ha naingwowɪm, inɪg komiigak nwowiyɪm mi yɪuis miyɪk miyɪk ikim ini kou sɪma ywowɪm. Mi inkami kwoinɪm yɪm ini panɪna nwowɪm mi kɪma sɪmiirin wi ha boini tiriiginɪm yɪm miyɪk rani, ini kɪpii ywowɪm. ¹³ Mi kɪma krɪmiir boini, sɪma tɪ hinɪn asi boini sɪma pɪ whaowaei. Mi nim krɪma kimiirin wi hinɪna boini, tariigɪna ya Adi Komii siir mi aeya tɪ hiriinan krɪma boina. Mi kɪma krɪmiir boini, sɪmiir kwoinɪm

wadiekim, sima ti hiriinan boinim mi krɪma kimiir boinmauwɪ, yɪ wɪ mɪnsi boinmauwɪ, kimiirin wɪ saeya nwokɪ whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪm. ¹⁴ Mi ta Kraisiya iikam krɪmiirsi naingwokwonanaeiya mi krɪmiir kwoin imiirin saeyar kiyai mi krɪma ta mi aiir asi mɪrii iikam kimiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam, ti dimɪn taemɪnim simiir kirɛni. Krɪma ti hiriinan dimɪn taemɪn imiir asi tirɪkim. Dimusi rani, krɪma bɪdi yɪnoknɪnkɪnim siya siyairgɪn naowɪn. Mi krɪma naoni hanɪnaka ini siyar yaowɪskiyɪn krɪmiirsiyɪn. Ya tariigɪna ya hinɪnga krɪma whɪekakarɪn saika bɪdiyar yɪnkɪn aonamɪm. ¹⁵ Krɪma naoni hanɪnaka ini siyar yaowɪskiyɪn krɪmiirsiyɪn mi nɪm krɪma iikamɪm yɪpɪkɪ ti nu iir nwowɪm, krɪma dimɪn taemɪnim wɪ krɪmiir kwoinairga prɪnaingwo dirɪraerar tani. Nɪngaka. Krɪma ti inkam nwɪruwan yɪpɪkɪn biyar naowɪn, yɪpɪkɪn Adi Komii siya hidnɪnsiin idwowɪn mi omwai ha swokɪ waiyan iikam krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam siir kwoin iirrarar dap iski.

¹⁶ Mi hiriinankɪniuwɪ mi krɪma wɪ hinɪna di yaingwowɪ, iikamɪm sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inɪg komiigak bɪdi ywowɪm, iyie? Dimusi rani, sima digworaekwokɪ naokɪngugunankaigɪm. Nɪngaka. Yɪm ti hinɪn digworaekwowɪm yɪm nu tirankɪm. Biya iikam krɪma dimɪn bibiyeyar niki tira, krɪma Jisis Kraisiirɪn inkami siyɪu iirrarar hidgɪn. Mi Tariinanɪn krɪma iikam imiirin wɪ hinɪna hid rani, wadie mi biyie. Nɪngaka. ¹⁷ Mi iya iikamɪm sima naingwo tibmii kɪni Kraisiir yai imiiram mi Kraisi Jisis saika sibgu amasu kikini mi siya simiirin wɪ iikam

wɪn nwo haiginiugi mi wi dimin whirki kimbu rani. Mi ti biyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biyan dimin taeminim wi simiir igsop aiir nokwokairinanaowidi.

¹⁸ Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win krɪma nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Krai siya paeyin haaniya nriininkinin siirin ti hriinan saiirsi naokin, ti dimin taeminim Krai siya tirim krimiir mi Adi Komii siya ti dimin taeminim Krai siya tirim krimiir, hriinan saiirsi tirkin, krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin mi iikam krɪma yipiki biya Adi Komii siir sau omom niki owim, tariinanin krɪma ini nomiiyau saikar swoki owim. Dimusi rani, Jisi siyar ninkiamasugin krimiirin.

¹⁹ Mi dimin taeminim krɪma boiniyim kimiir yim ti sima, Adi Komii siya iikamim nuanim krimiirin, dimin taeminim Krai siya tirin simiirsi ninki amasu haiginiugin. Mi tariinanin Adi Komii siya krimiirin bidi yimbinim nomiiyau nwowam. Siya dimin bibiyeyim krɪma tirim simiirsi naingwo rani, simiirin siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi tariinanin siir miyim ini aposel kam krimiir kwauwa. Siya iikamim nuanim krimiiram naingwokwonanaeikin mi krimiir ina yinkiamasuin krɪma saika nongwomamair aeyim.

²⁰ Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbinim mi krɪma Krai siir igsop aiir asi nokwokairinanaowigim. Mi ti dimin taeminim ti krɪma boinmimauuwim kimiir, yim Adi Komii siya boinmimauuni haninaka tisi krimar boinmimauuwim kimiirin. Krɪma Krai siir whinkinsiiskin mi krɪma kimiirin hinin asi

boɲi, kɪma Adi Komii siiram kiwaki, kimiir whɪnkɪnsiis haigɪɲuwam mi kɪma wi saika nwoki ongwomamair aekiyamɪm mi wi saika niki sɪbgu owɪm. ²¹ Krais siir kwoɲɪn sasaigɪn dimɪn biyɛ whɪrki nwo karamae nwowɪn. Mi krɪmiirɪn Adi Komii siyar whɪnkɪnsiis haigɪɲugɪn mi krɪmiir dimɪn bibiyɛyɪm krɪma tirɪm, yɪm ɪni siyar haiprigɪnkiyɪm. Mi simiirɪn ɪni Krais siir ɪnarar yonkwokiyɪm mi krɪma naoni hanɪnaka ɪni siyar yaoiskiyɪn, krɪmiir dimɪn bibiyɛyɪm simiirsiyɪn mi krɪma wi saika asi namasukikɪni. Siya ti hɪriinanɪn mɪnam tɪrkɪn, iikamɪm krɪma yɪpiki siir yai aairam naingwo tɪbmii kɪnɪm, Adi Komii siya krɪmiirɪn wi ha boɲi, krɪma dimɪn whɪrki bi kɪmbugɪm siir hɪriinan. ɪrig.

6

Aposel kamɪm yɪpiki Adi Komii siir yai aair boɲnmɪmauwɪm sɪma dimɪn bibiyɛyɪm simiirsiyɪn hik prasae bi haigɪm

¹ Mi ni krɪra, Pol kara mi Timoti siya, ni krɪra ɪrɪpa Adi Komii krɪmiir Wanɪn saɪkar miriigo. Mi krɪra kimiir asi niki, kɪma Adi Komii siir naingwobumbu aair bidi haiyɪm mi ti naeyɪuɪn siirɪn hinda whɪsariiyar prɪiyokaeyamam kɪpi tir.

² ɪhi, kɪma wi hɪriinan kɪpi tir. Adi Komii siir yayɪm kamɪm sɪma wɪnkiyɪm bidi bidiniyar Yokwo Komii saiir, yɪm hɪnɪna wɪnboɪnkikɪm,

mi Adi Komii kara, kɪriir whɪnkɪnsiis haigɪɲuwam naingwowi kɪra nhwo kwɪsboɲi mi kara ta kɪra kwɪsboɲina saiir wakaei mi ti dimɪnɪm kɪra kwɪsboɲnkiyɪm kara simiirɪn wa whɪnkɪnsiis haigɪɲuwi. Mi ɪiya kara kimiir

nimbini mi iikamim ti nu iir nwowim
kimiirin wi kara nanmaiwarkainaei mi
kimiirin wi kara whinkinsiis haiginuwi.

Ti kara boinanim kimiir simiir wakae,
tariinanarin Adi Komii siya kimiir hainan
prapasam naingwowi. Mi tariigitarinanarin,
siya wi kimiir whinkinsiis haiginuwi mi wi kimiir
nanmaiwarkainaei. Mi hariinanki niuwi mi ti
naeyiun whisariiyar kipi priiyokaeyam mi ta
naingwobumbuwa wi kigugugisi.

³ Mi nim krīma inkamim pi boriisopi iikam
nhirim sima ha naingwowim ti dimin taeminim
krīma tiriyim miyik rani. Mi nim krīma dimin
biye whir bi swoki tirmintirminkim, simiir
kwoin imiir kiyaiyamin biye sima nwowam mi
sima krīmiirin wi ha boini tani krīmiir miyim
biyekim. Nūngaka. Mi krīma dimin biye
tirkiwo mi tiriiginin simiirin wi siya pi kiyopsibgi
haiginuwun mi sima wi di yokworinuwi. Mi
ni krira hariinan naingwo rani, sima krīiirin
hariinan naingwo rani. Nūngaka. ⁴ Mi ti
dininim krīma tirim simiir tinni haninaka,
krīma iikam imiir nisiimauuwikim hinin,
krīma Adi Komii siir miyan inkamkim. Krīma
iikam imiirin hinina nisiimauuwikim krīma
hariiyar nokworinukripkaiigim dimin taemin
biye biyeyim krīmiiram nitiyim mi hikpai
hikpaiyim krīmiir hauuwiyim krīmiir tirbuwam,
krīma simiirsi bi hiuniyanaikim. ⁵ Sima krīmiirin
bidiyar mi ipimparim mi maeyaua mi biye
miriia sair hir bidiyar mi hugripkikikaiyim.
Mi krīmiir sau omomim sima krīmiirin siyu
miyiknan bi tirkim sima krīmiirin ha mi igbumbu.
Mi krīma mi pranaepranae bi miriigim, ini

piu whaowaki krimar ywobugiyim. fi nhirim
 krīma nhwo bi sibgu whwonkaiigim mi mīpi
 nae karamkaramar mi ami. Dimusi rani, krīma
 Adi Komii siir yai aiir boinmimauugim mi sima
 krīmiirin hiriinansi tiri. ⁶ Krīma krīmairgim
 siyū mīiyik sibgu tīriyim mi nim krīma Adi
 Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim.
 Mi nim krīma io bi nanka osisauuwikim, dimin
 taeminim krīmiir kou nwowiyim simiirsiyin.
 Krīma bigin nasmirwaiya nwowikim mi krīma
 iikamim simiirin maigimairga pa mi isiimauuwi
 simiir whinkinsiis haiginiuwam mi simiiram
 naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyiun, ti
 krīmiir kwoinau nwokaiyin, krīma iikam nhirim
 simiirin hinina nisiimauuwi, krīma Adi Komii
 siir miigi mi aiirar mirii. ⁷ Krīma inokinokin
 yaimwo aiirarar nowomwarkaiyuwikim. Mi
 Adi Komii siir kirieya yipika krīmiir hauugiya,
 inokinokin krīmiirin saeyar whinkinsiis
 haiginiuwi, krīmiir mīiyim. Ti kamim yipiki yaani
 digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam,
 ti dimin hininim nhao sau, irim hipig, simiir
 sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan
 ywowim, ti siyū mīiyikin krīma nwowiyin mi
 mīiyim krīma miriyyim yim ini hiriinan ywowim.
 Yim sima inokinokin krīmiir kimirkaiigim,
 tiriginim yipiki yai biyie krīmiir boiniyim mi
 dimin biyie krīmiir tiriyyim yim sima wi krīmiir
 nikwowaisii rani. Nningaka. Simiirin wi krīma
 nikwowaisii. ⁸ Iikam nhirim yim krīmiir inig imiir
 hainani mi nhirim yim krīmiir swoki ikwowaisii
 nhirim pi krīmiir mi igbumbu kauwok itkin boini
 mi nhirim iikam nhirim simakan krīmiirin pi

yai wadiëyar mi boini mi krimiir siyü ikin. Mi yim ti hiriinan dimin taeminim yim dimin komii rani. Mi krïma ti dimin taeminim krïma tirim simiirin wi hiriinanar tirikrikai. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, krïma iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mi krïma hiriinan bi tirikim krïma yaimwo arar boinmimauuwikim. ⁹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowiyim mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siya mi siir iikam ima, yim sima krimiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim krimiirin ha naingwowyim, krïma wi krimbi naowi mi krïma pi omwaiya swoki waiyai. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, krimiir tioim. Mi siya ini krimiirar kigirkakin mi krïma panansi yaosi. ¹⁰ Mi ti dimin bibiyeyim krimiiram nitiyim, krimiir kwoin imiir kiyaiyam, krimiirin wi sima tiri, maigimaigra nwo karamin. Mi inokininokin krïma wi maigimaigra hiriyyar nwokrikaii. Krïma paeprikabar mi oka windi, dimin taemin mi tir karamae, krïma iikam imiirin wa whinkinsiis haiginukrikaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukrikaiyim. Nim krïma ini inkamim ti nuin siirin digworaekwo karamae nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. Mi nim krïma digworaekwo miyik miyikakaigim mi ti digworaekwo miyik miyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

¹¹ Mi krïma ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krïra kimaka bidi boino mi dimin taeminim kririir kwoinawu tir nwokaiyim kimiir bidi boinmimauuwim. Dimusi rani, krïra kimiiramim

nhami nhami naingwokwonanae rani. ¹² Kririir kwoin n kimiiram naingwokwonanaeyin bi niki digikin. Nningaka. Krira kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi kimiir kwoin n kririiram naingwowin yo bidi digiyin. Mi kima kririiram naingwokwonanae rani. Nningaka. ¹³ Mi tapa kara kimiirin pi adin siir yinisim iir boiniyin pi siir hiriinan boinkii. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kririiram daingwokwonanae ta krira mi aingwokwonanaeya iikam kimiiram saiir hiriinan. Iriig.

Krīma Adi Komii siir iikamim krīma iikam biyie biyeyim simaka kipi namasu

¹⁴ Kima ti iikamim yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kin karamae nwowim iripa simaka kipi namasu. Nii nabeyo yo iripa bi nwowiko mi ti hiriinan siyu kaimwowin, Adi Komii siir iikamim sima iki iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyim simaka kipi mirii mi diminin sima mi tiriyin siir wara kipi mi tir. Nningaka. Dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi dimin taeminim yipiki biyie nwowiyim yim iripa kipi nwo. Nningaka. ¹⁵ Mi kima hiriyar naingwowi, Kraiis siya mi Setan siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi? Yi ti hiriinanin ini nninga ywowin! Mi inkamin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kininiyin mi inkamin yipiki hiriinan kwoin naingwo karamae nwowiyin, sowa wi iripa panina nwowi? Yi tiriiginin yo siyu rani! ¹⁶ Mi Adi Komii siir omaka mi uruwai siyaowaini omaka aka, sowa wi iripa panina nwowi, irua nwowamin? Yi siyu

rani! Krimiiir pium sima ini omakanan ywowim maeyaua Adi Komii siir naeyiu ieya nidwokaiyana krimiir kwoinau tirin. Mi Adi Komii siyarin biya yokwoni hinina boinkikin,

kara wi kariir iikamim simiir mhi kwoinau nwokaii kara wi simakar nwowi kara wi simiir Adi Komii nwowi mi sima wi kariir iikam nwowi.

¹⁷ Mi Adi Komii siya ta hiriinan sairsi boinkin,

kima ti dimin biyie biyeyim, ti iikam bibiyeyim sima tiriyim, simiirsiyin aru dwo mi kima simiirin digumii haimriiyugig. Mi kima ti dimin taemin hiriinanim simiirin digumii haimriiyugigi mi simiir mi ap karamae mi owi mi kimiirin wi kara haii, kariir iikam nwowam. ¹⁸ Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kimiir Ad nwowi mi wim kima wi kariir yinisimki yinisim yinkamiyin mi yinisim yinugiyinar nwowiskii, Adi Komiiyin, yipiki ti nuan digworaekwowim simiir tirkiyin mi ninomor kouan ikim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin ti hiriinan boinkiyin. Iriig.

7

¹ Ti kariir nomiiyauim, yipiki kara naingwokwowyim, Adi Komii siya ta nimbina krimiir hauugika. Mi hiriinankiniuwi, krma krimiir diguin, ti dimin taeminim yipiki krimiir tiriyim dimin biyie tiram mi ti dimin taeminim yipiki krimiir kwoin imiir kipridiyim, simiirin digumii haimriiyugig. Krma siyuin Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida dimin whirki

kimbu karamae nwowiyin siirarar dap iski mi Adi Komii siir kipi tir, siya krimiirsi nididim. Iriig.

Om Korin hiran iikamim simiir mhi kwoinim kisina haigiyim mi Pol siir kwoinin ini maigimaigar ywokiyin.

² Iikam kima, kririram daingwokwonanaei krira kimiir warauran iikam nirmi dimin biyie whir bi swoki tirbugo. Mi krira kimiir iikamim simiir inkam nwir bi swoki tirbumiminkin mi krira kimiir bi swoki iksisaekim mi kimiir nwirni diminsim whir bi swoki priihaigo, kimiir nhir ima boina saiir hiriinan. Nningaka. ³ Kara ti yayim kimiir nikiyam bi boinkin. Nningaka. Kara biya kimiirin bidiyar iki boinkiyin mi tariinanin tisa swoki boinkiyin, krira kimiiram pranae pranae naingwokwo rani, kima naowi, krira kimaka naowamar mi aingwowi, iyie? Wi hinin kipi tir mi kima omwai mi waiyai mi ni krira hiriinan omwai kimakar mi waiya amar mi aingwowi. ⁴ Kara kimaka kwoino whisa nwo rani kara inokininokin iikamim warauranim kimakan hinda maigimaiga arar nwonanaeikin. Mi iya dimin taeminim kririram nitiyim, kririir kimpipisu haiginuam mi krira pi diminim iikam kima tiriyim pi simiirar naingwo kripkaii. Mi tiriiginim kririirin maigimaiga sima nwowaiginuwi mi kririir kwoinin hiinsima asi nwowi.

⁵ Mi iya krima nu haimii Masedonia tiriirar mi ita, krima wadie bi min onikim dimin bibiyeyim krimiirin ini hiriyar swoki tirkripkaiyim krimiir pua bi swoki siismiminka. Nningaka. Sima kririirin bidiyar mi ikwao boinim mi bidiya mi inkinyaeyao boinim mi kririir kwoinin iikam

kimiirsiyɪn nɪdid prasae mi naɪngwoyɪmyok prasae bi kɪnko, dimɪn taemɪnɪm krɪra tɪrgigɪm kimiir mi inkam biyɪeyɪn siya niti, wi siya nini tɪrbuni simiirin. ⁶ Mi Adi Komii siyaigɪn yɪpiki iɪnokɪinokin iikam sibgu siiboboɪniɪu haigɪniɪuwiyɪn, iiya sɪma hikak nwowiyɪm. Krɪmiir kwoɪnɪm siyar niki kɪnsiis haigɪniɪugɪn inkamɪn Taitas nikiɪuwiyɪn siya nikropkiyɪn krɪmiir nini kɪgniyam. ⁷ Ihi, siya bɪdiyar yɪtɪn krɪmiirin siya iɪni siiboboɪniɪuni. Siya krɪmiirin mɪn nini boɪnikɪn, kɪma siirin panɪn panɪna siiboboɪniɪugɪm dimɪn taemɪn kibi kibiyɪm kɪma napɪm mi kɪma tɪrɪm. Tɪriigɪnɪn krɪmiirin maɪrgɪmaɪrga sɪma nwowaigɪniɪuwi. Mi siya ha nitɪn, krɪmiirin siya iɪni boɪni, siya kimiir bɪdi kɪgnakiyɪn mi wɪm kɪma krɪmiir kɪgam asi naɪngwokɪm. Mi kɪma ti dimɪn taemɪnɪm kɪma tɪrɪm simiirsi asi nɪdidgɪm, yɪpiki hik krɪmiir tɪrhaigɪniɪuɪm. Mi wɪm kɪma krɪmiiram asi naɪngwokikɪm mi wɪm kɪma pi krɪmiir mɪrmii aɪir nwowi iiya iikam iɪma boɪniyɪm dimɪn taemɪn biyɪeyɪm krɪmakar nɪnkɪkɪniyɪm kimiirsi. Mi kɪma ti hɪriinan dimɪn taemɪn iɪmiir tɪrkiyɪm mi wɪm kɪma kariir tɪrkii, kara maɪrgɪmaɪrga kɪmaka nwowɪm.

⁸ Mi ta yokwowa biya kara wɪnkiya kimiirin hikak saeya mi o karamaeki wɪndi mi an kara ha naɪngwowi, ta yokwowa biya kara wɪnkiya kimiiram ya dimɪn wadie aeyarga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hɪriiyar naɪngwokɪn, kimiirin iɪ nɪhɪrɪm wi hik saeya hauuwi. ⁹ Mi tariinanɪn, kara maɪrgɪmaɪrga komiiga, kara yokwo kimiiram wɪnkiyɪn kara maɪrgɪmaɪrga bi nwokin, kɪma ti hikak dimɪn taemɪnɪm kara

winkiyim hikak simiirsi nwowim. Nningaka. Kara maigimaigra minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhi kwoinim kisina haigiyim mi ti dimin miyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkiyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginugim. Mi hiriinan saiirsika krma maigimaigra asi nwokim. ¹⁰ Ti dimin taeminim simiirin Adi Komii siya haigim mi kimiirin hikak asi nwowaiginugim mi kimiir mhi kwoinim siya kisina haigikim. Mi siya wi kimiir asi whinkinsiis haiginuwi mi kimiirin wi ti dimin taeminim simiirsi asi nanmaiwarkanaei. Ti diminim yim dimin wadie imaigim mi krma simiirsiyin maigimaigra nwo karamae kipi nwo. Mi dimin taeminim yipiki nuan iikamim simiir tiriyim, maigimaigra nwo karam sima nwowam, yim naokaowikim mi simiirin kwoinbudin omwai waiyayokiyoyam sima bi whinkinsiis haiginuwikim. Nningaka. ¹¹ Sibgu sibgu daingwo omok ti hikim simiir tirim mi Adi Komii siya simiirin ha ninkpitkiyim kimiiram sima ini dimin wadieki wadie imar yimbiamim. Mi sima kimiir kwoin imiir asi tirkim hiriinan nwowam naingwowim. Mi simiirin digumii haingikim, ti dimin bibiyeyim kima napim, yipiki kara winboinkiyim. Kimiir kwoinim sima kiprid haiginuwi, inkamin yipikin dimin biye tirin siirin igao yai boinim. Mi kima ti dimin biye hiriinanim yipiki kimiir nimbiamim simiirsi bidiyar mi ididim. Mi kima hiriinan bidiyar mi aingwowim, kara niti kimiirin simiirsi whindiraeraram mi

wim kima kimidiniya kamim dimin bibiyie tiriyim, simiir whinkinsiis haiginiuam swoki kwanaingwo. Ta yokwowa kimiir tirkika, kima kariiram naingwokwonanaeyim mi kariiram naingwowim, kimaka iripa nwowam mi ya tariigina ya kimiir whinkinsiis haiginiuga kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiramın kirie nwowim. Kima kariir yai aiirin bidiyar wakaeyim mi ya tariigina, ya kariir nisiimauuga hinin, siyiun kima nwowiyin hinda tindan wadie bidi ywokiyin. Mi dimin biyeyim kimiir waraur nwowim simiirin kima bidi sibgu tirkiyim mi siirin kima asi nridnatkikin.

¹² Mi iya kara ta yokwowa saiir winkiya, kara kamim yipiki siyu biyie tirim simiirsi bi naingwokin. Mi iya kara ta yokwo aiir winkiyin kimiiram kara ti inkamin yipikin siyu biyie tirin siirsi bi naingwokin. Adi Komii siya kariir kwoin iirin bidi yinokninkinkiyin, ta yokwowa kara winkiya iikam kimiiram, kimiir whinkinsiis haiginiuam kara hinina naingwowi kimiir siyiun idowiiya dwoki Adi Komii siir whwonkam ida. Kima wa nwoki sibgu inokninkinim, kima kririiram naingwokwonanaei mi ta hiriinana saiirsi winkika ta yokwowa. ¹³ Mi dimin taeminim kima tirim kririir, kririir siiboboinu haiginiun sima sima rani, dimin taeminim kima whindiraerarim Taitas siir wokmailhaiginiuam mi krira ti saika nwowo, krira maigimaigra komiiga.

¹⁴ Mi biya kara kimiir inig imiir boinmauu wakaeyin mi kara Taitas siirin ha boinkin kima wadiekim mi ti dimin taeminim kima tirim kariirin wi nididgak sima nwowaiginiu rani, ta kara

boina siir. Mi ti dimin taeminim kara boinim iikam kimiirim hiniin sima wadiekim, yim ini ti yayim biya krira niki boinim kimiir whiekakar ini simiir hiriinan ywowim, yim kaimwowaigim.

¹⁵ Biya Taitas siya kimiiram waraur niki itin, kimiir kignakiyin mi kima siirin wadie ha sibgu ohaiginugiyim mi siirin ha mi sibgu kigriraowim mi kima dimin taeminim siya boinim simiirin ha mi wakaeyokna. Mi siya ta saiir naingwokiyin siya kimiiram pranae pranae bi naingwokwokin, ini biya siya naingwokwowa ini saiir haiburin.

¹⁶ Mi tariinanin, kara ha naingwowi, kima mi kara, krira ini kwoin whiruar ywowiskiyim mi kara kimiiram kwoin whisair bi nwokikin kara maigimairga komiiga. Iriig.

8

*Adi Komii siir piugana saiir iikamim sima irni
nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis*

¹ Ti kariir nomiyauim, krira yai kimiir boinmauwam naingwowi mi kima pa nwoki inokninkinim, dimin miyik miyikim Adi Komii krimiir Wanin siya tirim siir piugana saiir iikamim simiir, nu Masedonia hiran isidin siir.

² Mi iya simiirin iikam nhirkim tiriyim dimin biye, sima pi maigimairga hiriyar nwokripkaii. Mi sima iikam paeprikabar mi oka windi, sima pa mi maigimairgaei. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, simiir dimin bibiyeyim simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi sima simiir umirim iripa asi haingiriyu hauugii iki iikam nhirim simiir.

³ Kara kimiirin kaimwowar boinkii, sima umirim simiir kwoinkar

naingwo hauwi simiirin. Mi sima umir hoingak karamaeka wɛndi sima Adi Komii siirin pa mi hauwi. Mi kara simiiram bi boinkin, sima hiriinan tirim. ⁴ Simiir kwoinim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiiram naingwokwonanaei simiir whinkinsiisam. Mi sima krimiiram asi nimpwirwirkipkaigim ti umirim simiir hainamim hiriir. ⁵ Sima iuwa rigar hauugim. Sima wadieyar tirkim, sima ta krɛma naingwowa simiir, sima tiram saiir hiriinan bi tirkim. Bi simiir mhi kwoinim Biyan Inkam Komii siiram kisina haigi. Mi mhoiya sima Adi Komii siiram ywo, simiir boinmauuim, diminin siya naingwowin sima tiram yayim krɛma boinkiyim simiir, simiir kwoinim krimiiram wara mi inkɛn aingwokiyim. ⁶ Biya Taitas siya ta mi aiir mirii bwakainakin, kimiir iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginuwam, dimin taeminim hinda whisariiyar prihauuwim. Mi hiriinanki nuwi mi krɛma siiramɛn wa swoki srigripkaii, kimiir whinkinsiis haiginuwam, ta mi aiir digiyam mi ta miya wɛiki iikam nhirim sim nwoke whinkinsiis haiginuwim. ⁷ Kɛma ti om Korin hiran iikamim kɛma dimin taemin kasa bi tirkim. Mi kɛma siyɛu kibiki kibi iirar tirkim. Mi kɛma iki iikam nhirim simiir siyɛu imiir asi haiburgim kɛma Adi Komii siir yai aiiramar naingwo tibmii kangim. Mi kimiirin siyar whinkinsiis haiginugin siir yai imiir ninokninkinim mi simiirin iki iikam nhirim simiir nwoke boinmauuim. Wim kɛma mi miyik miriyamar naingwokwonanaeikim. Mi kɛma krimiiramar mi aingwokwonanaeikim. Dimusi rani, wim kɛma ini kɛma iikam ywowim wim kɛma

Adi Komii siiram naingwokwonanaeikim mi siir iikam ikim. Krira kimiiram in hiriinanam warar mi aingwowi kima dimin taemin nhirim siir mi aiir warar mi priihauuwim.

⁸ Krira kimiiram in siyiu komii bi winkikin, kima siir wakaeyokna apamin. Kara kimiir bidiyar iki iisimauuw in iikam nhirim umir iki iikam nhirim simiir hauuwan daingwo. Kara kimiir kwo in imiir boinworwokai haiginug in, ti kara winkyim kimiiram, iki iikam nhirim simiiram mi kara wa nwoki inokninkinim, kima iikam nhiramin ina naingwokwonanaeyim, iyie? Nngaka. ⁹ Kara kimiir kwo in imiirin dimusi boinworwokai rani, kima dimin kibi kibiyim krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirim simiirin bidi yinomokninkin digim. Siya digworaekwo hoingakakar nwokin iya siya Adi Komii saika nwowin. Mi siya digworaekwowim simiirin digumii ha haimriiyugigin mi siya ini inkamin digworaekwo karamaeyin ini siir hiriinanar yamwouin. Siya inkamin dimin taemin karamaeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kimiirsika. Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir haiyam. Mi kima wi siir mi kibi kibi imiirarar mirii iski iki iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginuwim.

¹⁰ Mi yio kariir kwo in in ti dimin taemin imiirin pi hinina boinkii, kimaingim iikamim yipiki umir iripa haingiriyiu haiginim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Wim kima ta hiriinana iki biewiyan namkiyin si tirbwakainakim mi an kara ha naingwowi,

kima ta miya bi kima tira saiir mi digi, wi wadiyar mi owi. ¹¹ Mi tariinanin kima umirim iripar ti swoki haingiriyu haigin mi ta biya kima niki tira ya ti digi. Mi biigi biyarin, iya kima umir iripar haingiriyu haigina, kima ta mi aiir miriyamin pranae pranae bi naingwokwokim. Mi tariinanin ti dimin taeminim kima tirim umir nugugusim kima haingiriyu haiginim yim ti digi. ¹² Mi inkamin siir kwoin komiiyin umir digworaekwo Adi Komii siir hauuwam naingwowin mi Adi Komii siya wi siiram swoki srii rani, dimin taeminim siya nonkwo karamae nwowim simiiram. Adi Komii siya wi diminim siir hir nwowim siya hauuwanim wi simiirarar haii.

¹³ Kara kimiirin hiriinan bi boinkikin, iki nhirim simiir whinkinsiis haiginuwim hinin, sima wi wadie hiriyyar nwoki owim mi wim kima nninga nwowi mi wi hikak niki owim. Nningaka. Kara ha naingwowi, kima hirii hiriinankinar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hiriinan siyiuin siirar dwo. ¹⁴ Kara ha naingwowi, diminim kima nonkwowim simiirin hinda haimee ara timi hauugi. Dimusi rani, tariinanin ta ii aiirarin kima umir kasaka nwo rani mi yim sima komii nonkwo rani. Mi mhoiyya sima komii mi onkwowi mi wim kima sapisap, kimiirin wi sima mi whinkinsiis haiginuwi. Mi ti hiriinan siyiuin, kima whiekakarim wi wadiyar sibgu owi. ¹⁵ Adi Komii siir yayim yipiki Moseski si winkyim Yokwo Komiiini yim ha boinkim, iikamim yipiki biya umir digworaekwo nae minim sim niki aokingugunankaiyim, mhoiyya sima wi dimin sim whirmim whirminki swoki

onaowid rani. Mi ti iikamim yipiki digworaekwo kwisuwa nonkwowim, mhoiya sima wi inkam paeprikabnan nwo rani sima wi digi digar nwowi. Iriig.

Pol siya wi yaeya inkam nhirim simiir nikropkii om Korina hiriirin.

¹⁶ Kara Adi Komii siiramın hiriyyar naingwowi. Dimusi rani, Taitas siir kwoinin siya hıurworwokaigin. Mi siya waraur nitam asi swoki aingwokın, iikam kimiir whinkinsiis haiginuwam. Krira mi aingwowa kimiir whinkinsiis haiginuwam nitam, saiir hiriinan. ¹⁷ Mi krira siir srıyo, kimiiram swoki itam kimiir kigniyam mi siya ini wadiyyar mi owın krira siir kwoın iir bi kiyaiigo. Dimusi rani, siir kwoinin hiriyyar naingwokın siya wa niti kimiir kigniyamın. ¹⁸ Mi krira kririir nomiiyauwın siirın warar yikropki Taitas saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir pugana saiirim, omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iir haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yaiya saiir boinimauuwan inkam kibikin iki iikamim simiir. ¹⁹ Ta sasa rani. Ningaka. Mi Adi Komii siir iikamim sima siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir hainamam om komii Jerusalema hiriir. Mi krıma ti hiriinan dimın imiir tirim mi iikamim sima wi Biyyan Inkam Komii siir inig hainanprapraskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima wa nwoki inokninkinim krıma iikamim simiir whinkinsiisam naingwowi ti dimın taeminim simiir tirim. ²⁰ Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim sim pi boinisi ti umirim sima haingiriyu haiginim krıma simiirin kipi

yapii bi tirkim. Mi krira ti kririir nomiiyauwo sowiiram asi nikiugiko yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira tirim simiir kigmimikam. ²¹ Krima dimin taeminim biya Adi Komii siir whwonkam ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Niingaka. Krima hiriyyar naingwowi, iikam whiekakim sima ta saiirin ina ninokninkinim ti krimar tirim krima wadiekinar tiri.

²² Mi hiriinanki niuwi mi krima krimiir nomiiyauin wi ti inkam nwiso sowakar nikropkii krima siir bidi hidim, dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krima hiriyyar ninokninkini, siya simiirin wadiyyar tirkim. Mi tariinanin siya ina ninokninkinin, kima ini siyiu miyik imiir napim. Mi siir kwoin komiyyin ta miya saiiram nitam asi naingwokin saiir miriyyam. ²³ Mi iikam nhirkim kimiir sruii hinin, Taitasin siya yipikin. Mi kima simiirin hinina boin, siya krimiir nomiiyaugin, krima iripa mi kwiruwar miriigim. Mi inkam nwiso yipiki wi saika ninkin iti sowiir warar ninkin boinkii iikam kimiir nini kignakiyam. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi ha boin, sowa krimiir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir pugana saiir iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbingikim warar nitam. Ti inkam nwiso Adi Komii siir mi aiir mariigo iikam simiir whinkinsiis haiginuwam mi Krais siir inigni boinmauwam dimin taeminim sima tirim. ²⁴ Mi hiriinankinuwu, kima simiir kigriirowi ya tariigina ya min niisiimauuga, kima simiiram naingwokwonanaei. Mi kima ti hiriinan siyiu iir tiri mi mhoiyya iki Adi Komii siir pugana saiir iikamim iki hinda tinda nwowim,

sima ninokninkinkii, kima wadiekim, ta kara boinkiya simiir biya iikamim warauranim kimiir saiir hiriinan. Iriig.

9

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisin simiir boinka

¹ Kima bidiyar yinokninkinim umirim Adi Komii siir pugana saiir iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankinuwu mi kara kimiiram pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Ningaka. Pi hinda harki haruwar kwaowinkii. ² Kara ina ninokninkinin, kima ti iikamim hiranim simiir whinkinsiis haiginuwam tiri. Mi kara kimiir inig iir bidi hainan prapraskiyin mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Masedonia hiranim simiirin hinin bidi boinim. Krimiir nomiiyauim Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi mi whinkinsiisim. Sima bidiyar yinokninkinim, kima iikamim hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginuwam ti dimin taeminim kima tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kisina haigiyam simiir wara ninkin tiram. ³ Kara hininam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir kara boinim kimiir, sima hindara priiyokaeyamim. Mi ta hiriinan saiirsika, kara kirmiir nomiiyauim simiirin biyin kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginuwam, kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki kigniyim wim kima bidi diriraerar haiginkwokinim. ⁴ Mi nu haimii Masedonia

tiran iikamim sima niti mi sima ha nini kignii, kima bi niki diriraerar haiginkim mi kara wi nidid prasae kin tani. Mi an kara hiriyar mi aingwowi, wim kima wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hinin, wim kima kimiir umirim bidi haiyim mi bidi diriraerar haigin digim. ⁵ Kara ti dimin imiir boinkiyin mi kara krimiir nomiyauim simiir bidi sruiyim, bi sima nitim, kimiir nini whindiriraerarniyam, wari umir imiir diriraerar haigin sasauukwokinam. Mi mhoiyya kara nu haimii Masedonia hiran iikam simaka niti mi wa nini kigniyim bidi diriraerar haigin digwokinim. Mi ti iikam nhirim simiirin wi hinina nwoki isii mauuwim, ti digworaekwowim yim kimiir kwoinkar priinaingwo hauugim.

⁶ Kima ti digworaekwowim simiiram in sibgu sibgu daingwo omok. Mi kima Adi Komii siirin haimiisima hauuwi mi mhoiyya kima wi iriipi hiriinan haimiisimar mi haii. Yio ini inkamin numiran sasaeya ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Pi siya hoimgak yinkin karamae ywo mi siya pi hoimgak mi ingugu ae rani, pi hiriinan kwisuwar mi ingugu ae. Mi siya pi numir kwirkak aiiar yinkin digi mi siya pi hiriinan hoimgakar mi ingugu ae. ⁷ Mi iikam kima irira nwonwira biyyin ti diminim kima tiranim simiiram in sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiirin mhoiyya tir. Umirim Adi Komii siir hauuwiyim kima simiirin hindara kipi naingwo kisisir hauu kima umir digworaekwowim Adi Komii siir hauuwiyim kimiir kwoinim maigimaigakak warar dinkin oki mi Adi Komii siya wi ti hiriinan inkamin siiram naingwokwowi. ⁸ Mi ti digworaekwowim,

kima naingwowaɓim kimiir kigriraowam inokiiɓinok yim wi Adi Komii siya hauwi kimiirin mi yio ti sima sima rani mi siya kimiirin wi yaeya dimin miyikar swoki inkin hauugii kira nonkwowamin. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. ⁹ Mi yayim inkamin yipiki biya ta Yokwo Komii aiir winkyin siya hinina win boinkikin,

inkamin yipiki Adi siir yai aiir sibgu wakaeyokna apin mi iikamim yipiki nanga nwowim sim whinkinsiisin mi ti siyu kibi hiriinanin siya tirin, sima wi siir siira naingwokwonanae kaigii.

¹⁰ Adi Komiiyin yipiki sasaeya inkam nwinri hauwi siya ninkinam, mi sima nae wi simiirsiyar mi haii mi siya kiriirin wi ti hinin hininim sim hauwi. Mi siya simiirin wi iuwarigar mi tiri mi kira iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki sibgu whinkinsiis haiginiuwim. ¹¹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya kiriirin wi dimin taemin miyik miyik kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiisim. Mi mhoiya krima niti, wari umirim kima haingiriyu haiginim simiir hainakiyam mi krima simiir nini hainakii mi krima simiirin wi iki iikam nhirim simiir hauwi mi yim sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Ti diminim kima tirkiyim simiirsi. ¹² Mi ti dimin kibi hiriinanin yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii siir iikamim yipiki indim nwowim wi simiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti kima kinsiis haiginiuwi simiir, sima sima rani. Kira simiirin wi warar timi tir haiginiu maigimaigra nwowamin. Mi Adi Komii siir

inig iir hainanamɛn. Dimusi rani, ti dimɛn imiirsika. ¹³ Mi ti dimɛnim yipiki kira tirim kariir nomiiyau imiir, yio wi simiir nisiimauwi hiniin, kima Adi Komii siir yai imiiramɛn ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi kima Krai siir yayim simiir nanaakninkii haiginuwikim. Mi sima ti umirim kima hauuwim simiir kigi mi iikam nirmi mi hauu ikim mi sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁴ Mi mhoiyya sima kimiiramɛn wi pranae pranae naingwokwo rani mi sima wi Adi Komii siiram kwisboinkii, kimiir whinkinsiis haiginuwim mi kimiir kigriraowim. Dimusi rani, kimiir kwoinim siya hürworwokaigim mi kima ti dimɛn iir asi tirkim. ¹⁵ Ha wit, kima Adi Komii siir inig iir hainani. Dimusi rani, siir yinisimɛn siya krimiir hauugikin. Mi dimɛn taeminim kima hauuwiyim yim siir yinisimɛn yipiki siya hauugiyin siir bi haiburgin. Iriig.

10

Pol siya iikamim yipiki ha boinim aposel kamim miyyik rani, siya simiir yai imiir nikidugin.

¹ Kara Polkin, kariir kwoinin ha naingwowi, kimiir kwoinin ti kicina haigi mi ti dimɛn taeminim Jisis Krai siya tirim simiiram ti aingwo. Siya siir kwoin komiiyin siyamar bi naingwonakin mi siya iikamim simakan dimɛn taeminim bimbuiwi bi tirkin. Mi iikam nirim hiranim yim sima kariirin hiniina boinkim, iyya siya krimaka tirar niki owa, siya inkam inig karamaenan tirkin mi krimiirin yai ha boinimauugin. Mi mhoiyya, iyya siya om whir

namwoiwuyim mi siya krimiiramın pi yokwoni winki. Mi siya krimiiramın pi igao yaiyar boinki ti digworaekwo imiirin. Mi hiriinanki niuwi mi kara kimiirin pi igao yai hinina boinkii. ² Mi mhoiya kara kimiir kigam niti mi kima wi igao yai kara boinam kipi tir kimiirin mi kara kimiirin wi igao yai boin tani ti dimin taemin imiirsiyin, ti igao yai kara boinanım iikamım yipiki ha boinım, nim krıma ti iikamım tiranım, nim krıma dimin biyie biyieyim nuanım sim napikim. Mi iikam imiirin ti digworaekwo hininım simiir whinkinsiis haiginuwikim. ³ Mi ta miya krıma mriiya krıma nuan digworaekwowım simiir bi napikim. Nıngaka. Krıma ini ti nu iirar nwowım mi krıma ti Adi Komii siir mi aiir mriiyım, krıma ti iikamım yipiki ti nuan digworaekwowım simiir napiyım simiiram mrii rani. ⁴ Mi ti dimin taeminım Adi Komii krimiir Wanın siirım ti krıma nonkwo mriiyım siir mi aiir yım ti nuın siir tiran digworaekwo rani. Nıngaka. Nim Adi Komii siir kirıeya mi siir dimin taeminım yipiki krimiir whinkinsiis haiginuwuyım simiirarar nonkwowuyım Setan siir dimin taeminım yipiki iikamım siir wakaeyokna ap karamae nwowuyım simiir kwoın imiir haigi itirikuwım simiir nikwowaisiyam. Mi ta Adi Komii siir kirıeya ya ini nhao, irim hipig nan ywowa yipiki iikamkim sim nonkwowuyım iki iikam nhirim simaka niniiyam. ⁵ Mi ti Adi Komii siir dimin kirıe komii komiiyım ti krıma nonkwowım, yım ini ti yai bibiyeyım nuan iikamım yipiki sima napiyım ini simiir haiburım. Mi dimin taeminım yipiki sima naingwowyım hinin, simiir kwoinım ini simar kigirkakim mi

sima Adi Komii siir pan#nsi y#nokn#nk#nsi. Mi ti Adi Komii siir dim#n k#r#e komii komiiy#m y#p#ki kr#ma nonkwowiy#m mi i#kam#m s#miir kwo#nau nwokaiiy#m dim#n taemin#m, s#miir#n kr#ma kiyaii. Mi sima Krai siir yai k#bi k#biy#m s#miir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi k#ma kr#miir yai aiir s#bgu wakaeyokna api mi mhoiyya kr#ma t#riigin#m y#p#ki nantamy#riy#riy#m s#miir#n w# ta k#rieya saiir k#rieni nonkwon#n#womw#ir haigin#uwi.

⁷ I#kam k#miir kwo#n#m s#bgu s#bgu daingwo omok, ti digworaekwow#m k#ma ha naingwow#m y#m wadiekin. Mi k#miir i#kam nh#r#m warauran#m y#p#ki ha naingwo t#bmii k#n#m h#n#n, s#miir#n Krai siya b#di y#mbingiy#m siir yai #miir bo#nm#m#u#wam mi sima w# ti dim#n #miiram daingwo. Sima w# h#n#na daingwo, sima Krai siirg#m mi n#m kr#ma ti i#kam#m ti t#ran#m iriipi h#riinan Krai siirg#m. ⁸ Mi B#iyan Inkam Komiiy#n Krai siya kr#miiram b#di kiwakiy#n, siir #gsop aiir nokwokairinaowidam. Mi ti dim#n#m kr#ma t#r#m mi mi i#kim, y#m k#miir wh#nk#nsiis haigin#uwank#m wadie k#ma s#bgu apam mi sima w# k#miir t#r#bu rani. Mi h#riinank# niuwi, kara kr#miir in#g #miirar swoki hainanaei, ti dim#n taemin#m kr#ma t#r#m s#miirsi mi kara w# di y#didi h#riinan t#rsiy#n kara w# ma#rg#ma#rgar p# ywow#n. ⁹ Kara h#n#na b# naingwokin, ta yokwowa kara w#nkiya k#miiram, k#ma ha naingwowi, k#miir#n w# saeya kiyops#bgi haigin#uwi, kariirsiy#n hinda wh#sariiyar mi p#riy#didid#m. N#ngaka. ¹⁰ Kara p# boriisopi k#ma kariiram#n ti h#riinan kwo#n #ir naingwow#m. Dimusi rani, kara #na n#nokn#nk#n#n k#miir i#kam nh#r#m, sima kariir#n

ti hiniina boinkim. Sima boin, ta yokwowa Pol siya winkiya krimiiram, siya krimiirin igao yai winboinkikin. Mi iya siya krimaka tir nwowiyim siya pi krimiirsi nididi mi siya krimiirin hiriinan igao yai bi boinikin. Siir yaiyim yim ini ningar ywowim. ¹¹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan yai boiniyim, sima ti yaiyim kara boinmimauuwim simiir daingwo. Mi ti dimin taeminim krima winboinkiyim ti yokwo imiir, ta iya krima aruwar niki owa mi krima krimiiram niti kimiir kignakiyam, krima wi ti hiriinan yai kaimwowim simiirar swoki aboini.

¹² Mi krima krimiirin iki iikam nhirim yipiki sima simar nomboinyokainaeyim simiir hiriinan bi boinikim, krima iikam wadiekwadie imairgim krima krimiir inig imiirar bi hainanaeikim, sima tira saiir hiriinan. Mi iikamim ti hiriinan kwoin naingwowyim yim sima ha naingwowi diminin sima naingwowyin mi diminin simar kigiyin iki sima yapa yapa nwonira iriraka tiriyim yim wadiekim mi simiir kwoinim aowa aowa sima simarin ha naingwowi, sima wadiekim. Mi ti iikam hiriinanim yim pi whaowaei. ¹³ Mi nim krima wi ti miyim Adi Komii siya hauugiyim wi simiirarar hainan iski. Mi siya krimiir bidi yimbiingiyin kimiir waraur miriyamin. Mi hiriinankiniuwi mi krima wi iki mi nhirim krima mirii karamae nwowim wi simiir wara hainan tani. Ningaka. ¹⁴ Dimusi rani, krima bigi biyin krimiiram waraur nitkim Krais siir yai win kibiya saiir boinmimauuniam. Mi hiriinankiniuwi mi krima wi digar nwowi kimaka waraur nini miriyim. ¹⁵ Krima ti miyim yipiki Adi Komii siya nimbiniim krimiir simiirarar mirii iski.

Mi Adi Komii siya kr̄m̄iir̄in m̄inam n̄imbinḡin m̄i k̄m̄iir waraur m̄irīiȳim m̄i kr̄ma h̄iriinan t̄ir karam nwokiswo m̄i kr̄ma w̄i kr̄m̄iir in̄ig im̄iirar di hainani iki dim̄in taem̄inim iikam nh̄irk̄im sim̄ tir̄im sim̄iirs̄i. N̄ingaka. Kr̄ma m̄inam nāngwowi, k̄m̄iir nāngwo t̄ibm̄īiya Adi Komii siiram nāngwo t̄ibm̄īi k̄ina saeya komii nwokiȳim. Mi ir̄iip̄i h̄iriinan ta kr̄m̄iir m̄īiya, kr̄ma nin̄i m̄irīini k̄imaka waraur ya w̄i komii nwoki okiȳim h̄inda t̄indan. ¹⁶ Mi kr̄ma h̄iriinan t̄iri, iki maeyau maeyauim k̄m̄iir kinḡiin waraur nwow̄in sim̄iir nam̄i m̄i kr̄ma w̄i m̄īiȳim iikam nh̄irk̄im m̄irīigik̄im iki maeyau nh̄ir̄im sim̄ kr̄ma w̄i kr̄m̄iir in̄ig im̄iir hainan tani. Mi kr̄ma w̄i ha bōin tani, t̄i m̄īiȳim ȳim kr̄m̄iir m̄īiḡim. N̄ingaka.

¹⁷ Mi ta yaiya ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya h̄inīina bōinka m̄i inkam̄in siir in̄ig īirar hainanamar nāngwowi m̄i siya w̄i Bīiyan Inkam Komiiȳin Adi Komii siir in̄ig īirarar hainan iski siyāir̄ḡin siir m̄īiȳim sim̄iir bwamk̄ibwam̄in.

¹⁸ Mi tariinan̄in Adi Komii siya inkam nw̄irni in̄ig hainani, ȳio t̄irīiḡin ȳio dim̄in kom̄īiḡi komii īeyāir̄ḡin. Mi inkam̄in siir in̄ig īirar hainani, ȳio t̄i h̄iriinan dim̄in̄in ȳio dim̄in paii rani, ȳio ini n̄ingar ywow̄in. Iriig.

11

Pol siya iikam̄im aposel inkamnan nwonam̄im sim̄iir siȳu bibiȳeȳim sim̄iir bōin̄im̄n̄k̄iḡin

¹ Kara m̄inam nāngwowi, k̄ima t̄i yai h̄iriinan̄im sim̄iir yai nh̄ir im̄iir t̄i swoki wakae. Mi t̄irīiḡin̄im kara m̄i bōinki w̄indi inkam biȳenan, kara ha nāngwowi, k̄m̄iir w̄in̄im t̄i yai im̄iiram mau.

² Adi Komii siya kimiiram naingwowi mi siya wi ti iikamim yipiki siirim nwowim simiirin wi siya nimbini mi sima wi hirii hiriinan siyu kinar nwowi mi ti hiriinan siyu kaimwowin Pol kara iikamim warauranim kimiiram naingwokim mi kimiirin kara bidi yimbiingiyim kima inkam nwuruwani nwowim. Mi kima mi siya, kima wi nwuruwar nwoiskii mi ti inkamin siir inigin Kraiskin. Kara minam naingwowi, kimiirin kara nikropkiyim Krais saika, wig kopaksim nunga yipiki kamaka iripa piu niki o karamae niki owa saiir hiriinan. ³ Mi tariinanin kara ti iikamim yipiki yai bibiyie boinim mi kimiir kiyaiyim, biya mipugi si niksisaeya mi siya hiira Ivni kwoinin si, siir hiriinan tirim ini simiiram swoki aingwokiyim. Kara pi boriisopi ti dimin biyieyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim mi kimiir tirbuwim. Mi hiriinankinuwi mi kima wi Krais siir siyu iir sibgu ap rani mi wi siiraram naingwo rani. Ningaka. ⁴ Kara pi nididi. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi inkam nwurin kimiiram niti mi siya kimiirin wi yaeya yai nini boinmimauuni Jisis siirin mi ti yayim ti krima boinmimauuwim Jisis siirim kimiir, yim simiir hiriinan tani. Mi ti hiriinan siyu kaimwowin wim wi yaeya naeyiu whir haii. Mi yio ti Adi Komii siir naeyiun biya kima niki haiyin kimiir kwoinaw waraur niki okaiyin yio si rani. Mi kima yaeya yai wakae mi ha naingwo tibmii kini simiiram in mi yim ti yayim biya kima niki wakaeyim mi ha naingwo tibmiyim, yim sim tani. Mi ti inkam hiriinanin kimiiram waraur niti mi kima siirin wi maingmairga komiiyar mi owi mi siirin wa

m̄i k̄ign̄n̄k̄in t̄iri t̄i dim̄in īir̄in. ⁵ M̄i an kara ha naingwowi, kara w̄i dig nwo rani, t̄i kimiir kam imiir t̄irkiȳim ȳip̄iki ha boiniȳim h̄in̄in ȳim s̄ima Adi Komii siir aposel kamkim. ⁶ M̄i t̄i h̄iriinan kam̄im s̄ima boin̄im yai m̄iyȳik m̄iyȳikim ȳim w̄i kariir nikwowaisii m̄i an kara ninokn̄n̄kinam whaowae rani. N̄ngaka. Kara Adi Komii siir dim̄in taemin̄im ina m̄i inokn̄n̄kinin t̄i simiir yai h̄iriinan̄im simiir nikwowaisiyyam. Inok̄inok̄in kr̄ima t̄i dim̄in k̄inḡi k̄in̄in k̄imiirḡi k̄imiirar n̄isiimauugin.

⁷ M̄i iya kara Adi Komii siir Yai W̄in k̄ibi aiir boin̄m̄imauuwa kimiir, kara k̄imiiram̄in um̄iram b̄i s̄rīgin um̄ir kariir hauuw̄im ta kariir m̄i aiirsi. M̄i kara h̄iriinan m̄i s̄rīi karamae m̄i ow̄in m̄i kara kimiir wh̄ink̄insiis haiḡin̄iuwamin, kariir īngar nonkwo m̄iriyȳin m̄iyȳim, um̄ir p̄i saiirsiya m̄i haii kara. Inkam̄in in̄ig komiigak nwowiȳin ȳio t̄i h̄iriinan m̄i b̄i m̄irīgin. Dimusi rani, kara k̄imiiram b̄i kiwakik̄in um̄ir k̄ima hauuw̄im kariir̄in m̄i k̄ima ha naingwowi kara k̄imiir̄in m̄iyȳik b̄i t̄irk̄in, aniya? ⁸ M̄i iya kara iikam k̄imakar waraur nwowa m̄i m̄i ha m̄iriyȳin m̄i iikam̄im Adi Komii siir p̄iugana saiir̄im nu h̄aim̄ii Masedonia h̄irar̄im kariir̄in um̄ir s̄ima hauugik̄in. M̄i t̄i h̄iriinan siȳiun kara simiir dim̄in taemin̄im hinda wh̄isariiyar p̄riihaiw̄ink̄in. ⁹ M̄i ta iya, kara k̄imaka waraur m̄iriyya, kara nae digworaekwowam b̄idiyar m̄i hainguguw̄in. M̄i kara k̄imiiram̄in um̄ir nae minam b̄i s̄rīgin kariir hauuw̄im. N̄ngaka. Kariir nom̄iyyauim nu h̄aim̄ii Masedonia h̄iran̄im s̄imar in̄i hauuni dim̄in taemin̄im kara hainguguw̄im simiir̄in. M̄i t̄i dim̄in

taeminim biyyar tirim mi ha ntiyokiyokiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin maigimaigra nwo karam sim nwowim mi mhoiya kara kimiiramın wı hiriinan swoki srimimın tani. ¹⁰ Mi ta Kraisiir yai kibiyim ti kariir kwoinawu tir nwokaiyim, kara kimiirin kaimwowar boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir iikamim, simiir nwrki ha bi boinkim, sima wı umir kariir hauwi ta miya kara miriia simiir hir sairsi. Niingaka. ¹¹ Mi kima hinina dimusi naingwokim, kara wı kimiiram kiwaki rani, umir kariir hauwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hinina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiramın nhami nhami naingwokwo rani.

¹² Mi kara wı ti dimin taeminim biya karar niki tirim wı simiirar swoki tirkrpkaii. Mi kara ti aposel kam bibiyeyim yipiki ha boinim, yim sima iriipi hiriinan dimin miyik miyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krıma tiriyim simiir hiriinan, simiirin wı kara nanaakninkii haiginuwi. Mi sima wı simiir inig imiirar swoki hainan praprası iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wı ti hinina boini, sima ti krıma tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hinina naingwowi, ti diminim kara tiri, yo wı hinina nısiimauwi, sima pi nıksisaei. Mi ti simiir yayim yim wı naekak nwo rani. ¹³ Tiki kam hiriinanım yim Jisis Kraisiir aposel kam tani yim sima nıksisaeyan kamkim mi dimin taeminim sima tiriyim yimbi pi nıksisaei. Mi simiir yaigyaiyim sima pi simiir wara boinkii rani, yipi simiir kwoin hirirar haigi okaii. Mi

sima pi iikamim simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sima pa nwoki boinim, Kraisiir aposel kam kingikininim simaigim. ¹⁴ Wi mouni hanin kipi siinkao simiirsiyin, yim tiriiginim yim kaimwo rani. Krima ina ninokninkinim, Setan siyairin siir kwoinin yipi kikintimdinuwi mi siya iikamim simiir kwoin imiir kiyaii. Mi sima pa nwoki aingwowim Adi Komii siir paekwosim miyikin siyaigin. ¹⁵ Mi krima hinina ninokninkini, ti dimin hininim yim Setan siya tirkim mi krima wi mouni hanin kipi siinkao, ti iikamim yipiki ti dimin taeminim siya tirim simiir napim simiirsiyin. Yim sima Setan siya tirim, simiir tirkim mi simiir kwoininim yipi pi kikintimdinuwi mi sima pi iki iikami kwoininim sim kiyai. Mi tiki iikamim yimbi ha nwoki boinim, sima iikam wadiekim sima dimin miyik miyik asi tiri. Simiirin hiriyar kigninkin tirki. Mhoiyya Adi Komii siya simiirin wi ti hiriinan dimin bibiyeyim sima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginuwi. Iriig.

Mi iyya Pol siya Adi Komii siir mi aiir miriyyin dimin bibiyie kasa rani, siir kimpipisu haiginuim.

¹⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinkii, kima hinin kipi naingwo kara inkam biyekin. Mi kima ti hiriinan kwoin naingwowi, kara kimiirin minam srii, kima kariir dikunam, kara ti inkam biyeyin. Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kariir inig iirar hainan prapraskii, dimin whirin siirsi. ¹⁷ Mi kara kimiirin wi Biyyan Inkam Komii siya boinim, wi simiir hiriinan boin tani. Mi kara kimiirin wi min boini, kima kariir inig iir

hainan prapraskiyim inkam biyieyım sima boinim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti iikam hiriinanım yipiki simiir inig imiirar hainaniyım ti dimin taeminim sima tirim ti nuin siir tiranim simiiram mi an kara iriipi hiriinan wi hiriinanar mi tiri. ¹⁹ Mi iikam kima ha naingwowi, wım kima ti dimin taeminim ti kam bibiyieyım ninokninkin karamaeyım sima boinim kimiir, kima simiiramın ini maırgımaırga komııgakar nwowım, aniya? ²⁰ Mi kima iikam imiiramın pa kiwakii, kimiir kwoın imiir kiyaiyamın. Mi wım kima pi simiir yai imiirar mi wakaeyokna api iki iikamım yipiki maeyaua miı biyie mırııya saiir hir nwowım sima wakaeyokna apiya iki gavmani kamım simiir yayım saiir hiriinan. Mi kima simiir kiwakii, kimiir digworaekwo imiir haiyam mi wi simar digii. Sima kimiir kwoın imiirın nıksısae yayım sima boiniyım mi kimiirın pi simar kiyaii. Mi sima pi simiir inig imiirar hainan praprasi mi kimiirın wi simar kigrıraowi. Mi kimiir yaimwo whwonkamım wi sima nobrombropi. ²¹ Wım kima simiirın minam kiwawını, ti hiriinan dimin bibiyieyım kimiir tirim. An kara pi nididi, kimiirın ti hiriinan tirim.

Bııya krıma kimaka waraurar niki owa, krıma bıdıyar mi ididim ti dimin hiriinanın sima tirin siir mi tırsiyın, iikam kimiirın. Mi iikamım ti dimin taeminim ti sima tirim simiiram naingwowi simiir inig imiir hainan praprasi mi an kara iriipi hiriinan, kariir inigin wi simakar mi inkin hainan praprasi. Mi tariinanın kara pi inkamın ninokninkin karamaeyın pi siir hiriinan boini. Kara wi kariir inig iıırar mi hainan prapraskii.

22 Mi ti kam hiriinanim ti hiriinan boinim, yim Isrelmi piugana Hibruana saiir iikam ima. Mi an kara iriipi hiriinan Isrel simiir piugana Hibru hirana saiirgisaairar inkamkin iki simiir hiriinan. Yim sima ha boinkim yim sima brougae Ebrahim waini yinieyim simiir yiniekim. Mi an kara iriipi hiriinan Ebrahim siir yinieyim simiirar yiniekin. ²³ Mi sima ha boinkim, sima Kraisi miyan kamkim, aniya? Mi tapa kara kimiirin ini inkam whaowaeyin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan swoki boinki Kraisi siir dimin taeminim kara tiriyim kara bimbuiwi bi tirikin, iki sima tiriyim ini simiir haiburim. Karaigin miyan inkam wadieyin simiir haiburin kara maeyaua mi biye mriiya saiir hiran i kasakasa bi nwokaigin. Sima inokinokin kariir kariira hugrimkripkiikikainanaekim, iyim kara namnanaeyim idip idip ini simiir haiburim. Mi idgiuni kam ima mi ipimpara kariir, i kwiruwa kwisuwa rani mi iyim naoni piu kingiin kara nwowim ini simiir imiir haiburim. Mi kima hiriyar naingwowi kariir kouin ini sima ywowim, aniya? ²⁴ Mi Isrel simiir gavmanin siir inkam komii komiiyim inigakim sima kariirin idip idipin iriyyara yonkwo mi idgiuni sima mi ipimparim kariir idip idipin kamnwir iur iriyyar kwiiya iyop ipimpar. Dimusi rani, kara Kraisi siir boinmimaugin. ²⁵ Mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima kariirin idip idipin kwoima yonkwo mi sima kariirin inar mi ipimparim idgiuni. Dimusi rani, kara Kraisi siir boinmimaugin. Mi igwira sima kariirin siiyani mi kaiyimik mi kara pariiparii naowim.

Mi siyaaɪ aka kara nɪnkɪn okwomainaiinamɪm Solwara whɪi idopwoniya hɪr, idɪp idɪpɪn kwoɪma tɪr. Mi krɪma opar mi akiiyokiyokii. Mi ii kwoimɪm simiir ii kwɪra, opara kara nakiiyokiyokiiya nɪiya kwɪr mi nabɪeya kwɪr. ²⁶ Mi ii whɪekakɪm, kara ti siyɪuɪm tɪriir nɪtiyɪm mi hɪnda nami ikɪm simiir napyokiyokiɪgɪn. Mi ɪeyɪn opɪn ha nɪunaniyɪn mi kariirɪn pariiparii siya kaiyɪpɪpuwɪn. Mi kam bibiyɪeyɪm hɪi tauaeiyɪm, sima kariiram nagwoprakai kaokɪm. Kariir tɪoam mi kariir digworaekwo ɪmiir tauae haiyam. Mi kariirgɪ kariir pɪugana Isrel saiir iikamɪm, sima kariiram tɪrkɪm kariir nɪpɪmparɪm mi kariir mi ɪsomaowɪm. Mi iikamɪm Isrel simiir pɪugana saiir karamaeyɪm yɪm sima ɪriipɪ hɪriinan kariir nɪpɪmparam mi tɪrkɪm. Mi ɪiya kara om hɪr nwowiyɪm iikamɪm simiir kwoɪnɪm pɪ kariir nɪpɪmparam mi nɪsomaowamar mi aɪngwowi. Mi ɪiya kara iki niimauɪn sai pɪriywokaeyamiyɪn inkamkɪ nwo karamaeyɪn siir mi owa, niimauan wraisuɪm kariirɪn sima mi piyɪmɪk aokiyɪm pariiparii. Mi ɪiya kara whɪi komii solwara saiir whɪi bopwokɪbopwoniya hɪr mi owa, kara pariiparii pa mi okwomainaiinamɪn. Mi iikam nhɪrɪm Kraiis siir nomiiyaunan nwonamɪm miɪiyɪm kara mɪriiyɪm sima tɪrbuwɪm pariiparii. ²⁷ Kara mɪriinanaekiyɪn mi ɪni kariir ɪga ɪn ɪmar ywokiyɪm wɪr. Mi nɪi nɪiyɪm kara nhwo nɪb bi whwonkaigɪn, kara nhwo Adi Komii siiram kwɪsboɪnanaeikɪn. Mi ii nhɪrɪm, kara mhɪgar mi aokɪn mi naemɪn karamaeyar mi okɪn. Mi kara opmɪrsɪm bi mi kɪnsɪnkaigɪn mi ii whɪekakɪm kara nae kɪimii bi mi inkɪuguna aekɪn. Mi opuda kariir hugiyɪm, kariir pɪua pɪ nopnopa,

nounoua mi kini. Mi kara yiuis miyikak bi nwokin kariir piu aiir sibgu higriniuwamin. ²⁸ Mi ti dimin taeminim yipiki ha nusiimauuwim kara miriyyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti sima sima rani. Inokininokin kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim sim nwowim simiiram pa mi aingwoyimyoki, sima ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie tir tani. ²⁹ Mi iya kariir nomiiyauim Kraisiir sima dimin biyie tiriyim mi kara simiirsiyin pi hikakar mi owi. Mi iya inkam nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mi pi dimin biyie ha tiri mi an kara saikar pi ioar mi owi.

³⁰ Mi kara kariir inig iirar swoki hainan praprasi ti dimin taeminim simiirsi mi mhoiya kara kariir inigin wi minsi hainan praprasi, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir nusiimauuwim hinin, kara kiriekak bi nwokin mi kariirin dimin whiruwaki bi tirbumbukin. ³¹ Adi Komiiyin yipiki Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir Adin, siir inigin wi komiigi komiiyar nwoyokiyokikaeyami iinokininokin. Siya ina inokninkin, ti karar boinim kara bi niksisaekin. Kara miyan inkam kibikin. ³² Biya, iya kara om Damaskas hir nwowa mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhirim hira om iir nidiyokiyokaiya saiir ano iir kaoraraowim kariiram mi sima kariiram hinar waikao. Mi kara hiriir namkiswo, kariirin wi sima pi yonkwowinin mi kariirin wi maeyauwa mi biyie miriyya saiir hir pi hugripkikikaiyin. ³³ Kariirin wi simar pi hugripkikikaiyin, maeyauwa mi

biyie miriyya saiir hir. Mi kariir nomiiyauim, Krais siirim, kariirin kimidiniya nibni sima haigigi. Mi sima ha namim hiira yipiki om iir huyokiyokaiya saiiram mi sima ti nib mwis haimii haimii whiiyim kimidiniya uridni yomboborugi mi kariirin ina yonkwo kiikiraraokiyim nua hiriir. Mi ini karar yimbinainam budgiyin nua hiriir mi kara ina yun iwiskinamin. Mi kara ha haiburgigin mi ina yidamamin. Iriig.

12

Pol siya nhwo ha whinin mi siirin dimin taeminim Adi Komii siyar yisiimauu

¹ Kara pi kariir inig iirar swoki hainanprapas kripkaii. Kara ina ninokninkin ti dimin taeminim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mi Adi Komii siya wi ha boini, krma wadiekim. Mi kara kimiirin pi min boinkii, dimin taeminim yipiki aowa nwokaiyim Krais siya nisiimauuim kariir pi simiir boinkii. ² Biya, biewi iuur whiiyim namkiyim mi taka iya kariirin Adi Komii siya kariir haiyin mi kariirin siya hainainam omin siya nwowin kou hiranin siir hiriir. Mi kara bi sibgu inokninkin, siya kariir haiyin mi kariir hainainamin koua hiriir. Mi tari kariir piu sasar namka, iyie? Kariir kwoinbudin siya ti niinainamin. Adi Komii sasar ninokninkini. ³ Kara kimiirin pa swoki boinkii, kara ninokninkin tani, kariir pua saeya piyamisi ama, iyie? Kariir kwoinbud ieya. Adi Komii sasar ninokninkin iskii. ⁴ Kara Adi Komii siir om hir nwowin mi ti dimin taeminim kara wakaeyim, kara pi kariir yaigar kaokwo boin

tani. Adi Komii siya pɛ kariir kɛgnɛnkɛnki rani, simiir nɛsiisimauuim mi simiirin iikam kimiir boinmauuim. ⁵ Mi ti dimin taeminim yɛpiki kara kɛgim yim wadie imairgim. Mi kara wi kariir inig iirar asi swoki hainanprapras: Dimusi rani, simiirsika. Mi kara hinina naingwo rani. Kara ha naingwowi, kara kariir inig iirin wi dimusi hainan prapras tani, wi ti digworaekwowim yɛpiki iikam imiir nɛsiisimauuim, kiriekak nwo karam kara nwowim wi simiirsi hainanprapras. Mi digworaekwo whiekakim kariirin sima tirbuim. Kara inkam paeprikab nɛngakin. Mi Adi Komii siya kirie komiigakin. ⁶ Mi kara kariir inig iirin wi dimusi hainan praprasam naingwo rani, wi dimin taeminim yɛpiki kara nɛsiisimauuim wi simiirsi hainan prapras mi kara wi inkam biyie ha nwo rani. Karar kɛgim simiirin, kara simiirin nɛksisae rani. Mi kara kariir inig iirar hainanim pɛ boriisopi. Dimusi rani, iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Nɛngaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mi diminim kara boinim kimiir mi kima wi haini ninokninkini kariirin, kara inkam wadiei piyasi owin, iyie? Miiyik rani.

⁷ Mi dimin taeminim Adi Komii siya nɛsiisimauuim siir omanim yim wadiei wadie imairgim. Adi Komii siya pɛ boriisopi kara kariir inig iirar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi siya Setan siirin hariinansi kiwakikin diminim kariir pɛua saiiram nikropkiyim, ma kariir nii haiginuam mi

ti hiriinankinuwu kara wi kariir inig iirar hainanpraprasnam naingwo rani. ⁸ Kara Adi Komii siiramın idip idipin kwoima srii mi kariirin siyar mi whinkinsiis haiginu mi ti dimin biyeyin kariir piunau nwokaiyin yo ini siyar mi nhinikriopkiyin. Mi sima kariirin ina kiwakiyim. ⁹ Kara siiramın idip idipin kwoima srii mi siya kariirin idip idipin kwoima boin. Niingaka. Kara siirin wi kariir warauranki hai rani kara wi kinakar nwowi mi tariigina ya wi digar nwowi. Mi iikamim yipiki kirie nwo karamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginuwu mi wi iikamim simiir nisiimauu haiginuwu. Mi tariinanin kara ti simiirsiyin maigimaigra nwo karam nwo rani kara ini maigimaigra nwowin. Mi ini kariir inig iirar hainanpraprasin ti dimin taemin bibiyeyim kariir tirbuim simiirsi, yim kariir nisiimauugim kara kiriekak rani. Mi Kraisiir kirieya kariir mhi kwoinauin sasar nwokai. ¹⁰ Kara ina ninokninkinin ta sairin, ti dimin taeminim kara tirim yim Kraisiir inigin siir hainanpraprasikim mi kara maigimaigra nwo karam bi mi okin mi biye bi mi okin mi iikamim kariirin dimin biye bi mi tirkin mi kariir bi mi kimpipisu haiginugim mi dimin biyeki bi mi itkin mi kariir bi mi ipimparkin mi kara miyik bi mi okin yim tariiginim yim dimin komii rani. Kara maigimaigra nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin iya ti digworaekwowim sima nibiyami kirie nwo karamae kara nwowi, kariirin wi Kraisiyar whinkinsiis haiginuwu mi kara wi siir kirie aiir haii mi wi wadiyar swoki owi. friig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whinkinsiis haiginuim sima Adi Komii siir siyugi siyu iir sibgu apim

¹¹ Kara, kanakanarin inkam biyienan boinkikin, kariir inig iirar swoki hainanprapasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mi kariirin kima tirkin ti dimin iir tirim. Dimusi rani, kima kariir inig iir bi hainanprapraskikim mi iki iikam nhirim simiir bi boinmaugim hinin, kara aposel inkam kibikin. Mi kara inig karamae nwokiswo mi wari aposel kam nhirim yipiki kima boiniyim hinin wadiekim, sima wi kariirin dimin whirmin whirmin di swoki haiburi. ¹² Ti dimin taeminim ti kara tirim, kara kimaka biye bi nwokin. Mi ti dimin taeminim yim kimiir nisiimauugim hinin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Mi dimin kirie komii komiiyim kara tirim kimiir, iki iikamim simiir nisiimauuim, yipiki simiir kigim mouni haniin sima siinkaowim mi Adi Komii siirin kimiir mi boinmimauuin mi kimiir mi isiimauuin hinin, Adi Komii siir kirieya ini kanakar nwowa. ¹³ Mi Adi Komii siir pugana saiir iikamim iki omom omomim simiirim, sima ta yai aiir haiyim mi kara tari simiirin kara bi hauugin? Kara kimiirin minam bi sriigikin kariirin kima kigriraowim mi nae omaka minam. Ningaka. Mi kima ha naingwowi, ti siyu hiriinanin yo ini kara mi pritirin mi kara kimiiram srii, kariirsi naingwobunam mi ti dimin biyeyim kara tirim kimiir, kima simiirin wi hindarar ti aingwo owouu iuguski. Dimusi rani, kara kimiir whinkinsiis haiginuam tiri. ¹⁴ Mi ya tariigina ya kwoimaka aeya kara boina kimiiram nitam, kimiir kignakiyam.

Mi kara wi kimiir iikamim simiir dimin whir swoki priiyiksasae hai rani, kariir whinkinsiis haiginiuamin. Nningaka. Kara kimiir dimin taemin imiir boriisopi. Kara ha naingwowi, iikam kima Kraisiirarar dwo iski. Dimin taeminim yinisisim ima bi haiigim mi simiir yopii adim simiirin simiirsi bi kigriraowikim. Dimin taeminim pi yopii ad ima haiyiskii mi yinisisimim simiirsiyin pi simar kigriraowi. An kara ini kimiir adnan ywowin Kraisiir dimin taeminim simiirsi mi wim kima ini kariir yinisisimnan ywowim. Mi kara wi dimin whir kimiir warauranki hai rani. Nningaka. ¹⁵ Kara maingimainga komiiga ti kariigi kariir umir imiirar mi igugusim kimiir whinkinsiis haiginiuam. Mi kara wi pranae pranae mirii rani, wi karar naobugi iki iikamim simiir kwoinbud imiir whinkinsiis haiginiuam. Kara kimiir whinkinsiisamin pranae pranae naingwo rani. Mi ti hiriinan siyu kibiyin kara tirin, kariir digworaekwo imiir niugugusin kimiir yio siyu wadiyairgin, aniya?

¹⁶ Mi kimiir iikam nhirim yim wi ha boini, ihi, kira kaimwovar boini. Krima ina ninokninkinim, siya krimiir digworaekwo bi kaukiki haigin. Mi Polin yio niksisaeyaki waiwiigin. Mi krimiir kwoinin siya kiyaigim mi siir yayim krimiirin ini sima ikwowaisiikiyim, inkamin nae niimauan wraisuim simam kiyau haigingigiyin simiir no-bropam, ini siir hiriinan ywowin. ¹⁷ Kima kariir boinmauugi, kara panina tirkin, ha? Mi tari, ti kamim kara nikropkiyim kimiir kignakiyim mi tari sima? ¹⁸ Kara Taitas siirin bidiyar mi sriiyin, kimiiram waraur mi itim. Mi siya bidiyar mi inkim

itin ti siir nomiiyau nwirin, ti tir nwowin saika. Mi Taitas siya kimiir bidi yikisaeyin mi kimiir dimin taemin imiir bidi mi priihai priihaiyim, iyie? Nningaka? Mi siya mi kara, krira tari Adi Komii siir naeyuin siir dimin taemin imiirara nap rani, aniya? Mi krira tari dimin whiruan siirara tir tani? Ti dimin taemin hiriinanam simiir sibgu aingwo omoki.

¹⁹ Kara ha naingwowi, kima ta yokwo aiir mwaini mi kima wi ha naingwowi, ta yokwowa krima winkiya kimiiram, krima kimiir kwoin imiir kiyaiyam kinankugika mi kima wi ha niki aingwowim krimiirin, krima wadiekim. Nningaka. Kariir nomiiyauim yipiki kara naingwokwonanaeyim, krima ti kamim yipiki Kraisiir, Adi Komii siya ini krimiirar kigiyin ti dimin taeminim ti krima boinkiyim kimiir. Mi ti yayim ti krima winkiyim ta yokwo aiir, kimiir whinkinsiis haiginuam, kima Adi Komii siirgisiir siyiu iirarar dap iski. ²⁰ Krima ta yokwowa kimiiram in whisarii bi winkika, ti simiirsika. Mi kara ta saiir saiira naingwokwonanaekin. Kara pi boriisopi, mhoiya kara niti, kimiir nini kigniyam mi kara wi ha kipi nini kigni, kima ti dimin taeminim kara boinkiyim kima wakaeyokna apam, kima simiir nap rani. Dimusi rani, wim kima wi ti dimin taeminim kara tiranim kimiir whinkinsiis haiginuam wi simiiram naingwo rani. Kara minsi naingwoyimiyoki, ti dimin taeminim kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyimiyoknanaei. Mi iikamim irika nwirika niniinansaowi mi irika nwiraka nomboin ii ae karamae nwowi mi yayi irika

nwirika mi inii mi simiir pu imiiramar swoki aingwokwonaei mi isido whisa mi inibiri mi yai bibiyie irni nwirni mi inikbumbuwi mi dimin taeminim hindara mi priiboin priiboini, yayim iripa sibgu kitibmii boin karamae mi owi mi wim kima wi ti dimin taemin hiriinanim simiirar mi aingwo tibmii kini. ²¹ Kara ha naingwowi, mhoiia kara kimiir kignakiyam niti, kariirin wi Adi Komii siya tirikii, kimiir whwonkam ida nitsi nididim. Mi kara wi iikamim yipiki kara nhinikriropkmatnoudninkigiyim wi simiirsi nouboboini, iikamim yipiki Adi Komii siir pugana saiirim simiirin wi kara nhinikriropkii. Dimusi rani, sima dimin bibiyie hiriinanim sima tirim, sima simiirsiyin naingwoyimiyok karamaekim. Sima ini dimin bibiyeyim, iikamim hai priinanae prinanaeyim sima tirim simiir napikim. Simiir kwoinim ti hiriinan dimin ima bidi yikpimaiyim. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi ti iikam hiriinanim simiir kig rani. Iriig.

13

Pol siya om Korin hiran iikamim simiirin min boinkin dimin taeminim sima napiyim sima sibgu mintirao.

¹ Tariigina kara kimiir kigam niti ya kwoimaka aeya. Mi kimiir iikam nhirim sima simiir nomiiyawim simiir nikbumbuwi mi kima wi ti yayim yipiki Adi Komii siya boinim, wi simiir wakaeyokna ap. Mi inkamim nwis nwoima mi kirimai boinkii ti siirin mi sima wi sibgu danaakninkii haiginugi. ² Kara kimiirin ti iikamim yipiki dimin biyie simiir iikam nhirim

simaka tirim, pi simiir boinkii. Biya kara kimaka waraurar niki owa kwisaka, kara kimiirin igao yai ti dimin taemin imiir boinkin. Mi tariinanin kara ti aru nwokiyin, kara kimiirin pa swoki boinkii. Mhoiya kara kimiir kigam swoki iti, kara wi inkam nwirni swoki kiwaki rani, rirmiya nwowamin, yipiki dimin biye tirin mi naingwoyimyok karamae ha nwowin. Kara kimiirin ti dimin biyeyim kima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkini. ³ Mi kara kimiiram waraur niti mi iikamim dimin bibiyie tirim simiir nini onkwobumbuninkingigam mi kima wi haini ninokninkini kariirin Jisis Krais siyar boinkikin. Mi iya siya kariir boinin, kimiir dimin bibiyeyim simiir nonkwobumbuninkinam mi kima wi haini ninokninkini, siir kirieya kimaka waraur nwowa sapisap rani. Nningaka. Saeya komiiga. ⁴ Mi iya Krais siya iikam krimiir hiriinanar mi owin, inkamim siirin ina mi hainamim paeyin hiiiniya nirioninkinin, saika ha ninkin irinugiyim mi siya ina yaonamin. Mi tariinanin Adi Komii krimiir Wanin siya siir kirie komiia yipiki siir hidninsiin idwowin mi siya omwai ha swoki waiyan, saiirin siir bidi hauugiya. Krima mi Krais siya krima wi iripar haingiriyiu owi mi nim krima inkam kirie komiiyan tani. Mi Adi Komii siya krimiirin wi siir kirie komii aiir whinkinsiis haiginuwi. Mi mhoiya krima niti mi krima wi siir kirieya saiir nnsiimauuwi iikam kimiir waraurin, ta krima hida kimiir saiir hiriinan.

⁵ Kima, kima kimar hidnaei mi kima wi haini sibgu inokninkini, iyie? Nningaka, kima Krais siir yaiya kimiir kwoinawu nwokaiya saiir wakaeyokna

apikim. Mi kima tari ninokninkin tani, Krais siya kimiir kwoinaw waraur nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii kani, kima tira saiir hiriinan mi siya wi kimiir kwoinaw kwirii idwokaii. Mi hiriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani. ⁶ Kara hiriyar naingwo tibmii kani, kima ina ninokninkinim Krais Jisis siya krimiir kwoinaw nwokaiyin. Krima iikamim yipiki niksisaeyim sim tani. Nningaka. ⁷ Krima Adi Komii siiram in minam kwis boini, siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwim. Mi kima wi hiriinanki nwowi, iki dimin bibiyeyim simiir wakaeyokna apim. Krima siiram in ti dimin taemin hiriinanin simiiram bi srugikin mi iki iikamim pa nwoki aingwowim, krima inkam wadiekim. Nningaka. Mi iikamim krimiirin hiriinan naingwowi, krima ini yikiigiyim, ya ta hiriinana ya dimin komii rani. Krima ha naingwowi, wari kima tirim yim ini ywowim, simiirarar dap iski. ⁸ Kima ina ninokninkinim ta saiirin, krima wi ta yaimwoki yaimwowa saiir dimin sim whir swoki kinkrip rani. Krima whinkinsiis haiginuwanin diminin whirkiwhiruwairgin ya yaimwoki yaimwo aeya. ⁹ Mi kima Krais siir yai imiir wakaeyokna api, kima tira saiir hiriinan mi krima wi maigimaiga nwo rani, krimiir Adi Komiiyin siir kirieya iki iikamim yipiki dimin bibiyeyim sima napiyim simiir nonkwobumbuninkiniya saiir nisisimauuwim. Mi iikamim krimiirin ha naingwowi, krima ini inig karamae ywowim yo ti hiriinan mi owiyim, yi ini mi owin. Inokinokin krima Adi Komii siiramar

sriininaeikim, kimiir whinkinsiis haiginuwam. Mi kima wi siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir hiriinan. ¹⁰ Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiginugin, Adi Komii siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir tani. Mi hiriinankinuwu, biyyin kima saiir mwain mi wi kima kimar swoki grabna, iya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoiyya kara niti kimiir kigam, kara wi ta kariir kirie aiir nini tirni rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginuwu. Mi kima wi wadiei wadie nwoki owim.

¹¹ Ti kariir nomiyauwim, krimiir yayim ini dig ywokiyim mi krima kimiirin pi hindara nokboinmamaigii. Kima dimin bibiyeyim simiirin digumii haimriiyugig mi kima dimin miyikim simiiramar dinmiininkin iski. Irni nwinri dinan whinkinsiis ankinsiis mi kwoin whirua dwo mi iripa dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin krimiiramar naingwokwo nanaeyin mi krimiir whinkinsiis haiginuwuwin, iripa krima nongwomamair aeyam siya wi kimakar nwowi inokinokin. ¹² Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranim, kima irni nwinri dikboinmamair mi in min dinan ininkwo aninkwo.

¹³ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir piugana tirana saiir iikamim sima kimiir nikboinmamaigikin. ¹⁴ Kara hinina naingwowi, Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siya krimiiramar nwoki aingwobumbuwim. Mi Adi Komii siya wi krimiiramar nwoki aingwokwo irkakim. Mi Adi Komii siir naeyuin siya wi kimakar nwowi, kimiir kwoinaw waraur kimiir nomiyauunan. Iriig.

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f